

PANORAMA VAN WERKZAAMHEDEN VAN AFD. B VAN DE BVD (1-4-1966 t/m 30-9-1966).

Internationaal communisme. In deze verslagperiode hebben zich in de communistische wereld verschillende ontwikkelingen voorgedaan die het patroon van verhoudingen tussen de communistische staten en partijen aanzienlijk hebben gewijzigd.

De eis van internationale solidariteit in verband met de Vietnamese oorlog heeft verschillende voorheen "Chinese" partijen logischerwijs een eindweegs teruggevoerd naar Moskou, een beweging die versterkt is enerzijds door de interne gebeurtenissen in China (de onineuse "culturele revolutie") en anderzijds door de pragmatistische politiek van de Sowjet-Unie (bezegeld door het XXIIIe CPSU Congres).

Het zijn vooral deze ontwikkelingen die de aandacht hebben opgeëist en in verschillende rapporten zijn becommentarieerd. Daarnaast is bijzondere aandacht geschonken aan de gebeurtenissen in Joegoslavië (verband houdend met de ontmanteling van de conservatieve oppositie) en in verschillende Westeuropese CP-en.

Communistische Partij van Nederland. In de verslagperiode werd n.b.t. de CPN bijzondere aandacht besteed aan de onderstaande punten:

1. Gemeenteraadsverkiezingen van 1-6-1966

a) Herstel van het bij de Statenverkiezingen met name in Amsterdam geleden verlies, heeft de activiteit van de CPN in de maanden april en mei 1966 bepaald. De 1 juni gehouden Gemeenteraadsverkiezingen, waaraan de CPN in ongeveer 150 plaatsen deelnam, hadden over het algemeen voor de partij geen ongunstig resultaat.

Het verlies in Amsterdam werd inderdaad omgezet in een kleine winst en elders in Noord-Holland en ook in Groningen werd eveneens vaak een zodanige vooruitgang geboekt dat dit resulteerde in zetelwinst. Totaal verkreeg de CPN nu 133 zetels, tegen 105 in 1962.

Ook in vergelijking met de in maart gehouden Provinciale Statenverkiezingen maakte de CPN op 1 juni winst. Hierbij kon worden nagegaan dat het al of niet uitkomen van de Boerenpartij, de resultaten van de CPN nadrukkelijk beïnvloedde. Nam de BP in een gemeente niet aan de verkiezingen deel en de CPN wel, dan was de communistische winst nagenoeg overal veel groter dan in plaatsen waar de BP wel uitkwam.

b) Mede ook door de verkiezingresultaten, maar meer nog door de steeds verder gaande kentering van anti-communistische gevoelens, werden CPN-vertegenwoordigers in enkele gemeenten (w.o. Amsterdam) gekozen tot wethouder en in vele gemeenten in diverse commissies opgenomen.

2. Gebeurtenissen in Amsterdam op 13 en 14 juni 1966

Zo nauwkeurig mogelijk werd nagegaan welke rol de CPN en de onder haar politieke controle staande organisaties hebben gespeeld bij de in juni te Amsterdam plaats gehad hebbende ongeregelheden. Hierbij is wel duidelijk geworden dat het Amsterdamse Bouwvak Comité (dat onder leiding staat van enkele militante communisten) mede schuldig gesteld kan worden aan de gang van zaken bij het Patronaatsgebouw in de Marnixstraat te Amsterdam, en zonder meer verantwoordelijk is voor het uitroepen van de staking van bouwvakarbeiders op 14 juni.

De CPN-leiding, die in het kader van haar politiek van eenheid van actie (met name met het NVV) en speciaal ook in haar streven naar een wethouderszetel te Amsterdam, bepaald geen belang had bij het veroorzaken van ongeregelheden, heeft niettemin nagelaten haar invloed ter voorkoming daarvan aan te wenden.

Een uitvoerig rapport over deze aangelegenheden werd samengesteld en aan belanghebbenden toegezonden.

3. De verhouding van de CPN tot de internationaal communistische beweging

Hoewel naar buiten - met name in publicaties in haar dagblad "De Waarheid" - hiervan nog niet steeds openlijk wordt blijk gegeven, kon uit vele ontvangen berichten worden vastgesteld, dat de leiding van de CPN zich gaandeweg kritischer gaat

opstellen tegenover de Europese communistische partijen en tegelijkertijd een gedurig milder wordende houding ten opzichte van de Chinese CP gaat innemen. Aan enkele regionale conferenties, nam de CPN geen deel en voor haar jaarlijkse feestelijke manifestatie, het "Waarheid"-festival, werden voor het eerst geen buitenlandse gasten uitgenodigd.

Partij-instructeurs hebben opdracht in de plaatselijke afdelingen zich in gunstige zin over de ontwikkeling in China uit te laten. Hier en daar stuit dit beleid evenwel op enig verzet.

4. De pro-Chinese oppositie groeperingen

Vastgesteld kon worden dat de beide groepjes, het MLCN (Marxistisch Leninistisch Centrum Nederland) te Rotterdam en "De Rode Vlag" te Amsterdam, die beiden relaties onderhouden met hun Chinese vrienden, op aandringen van deze laatsten contact met elkaar hebben gezocht om tot samenbundeling te komen. Op deze weg naar eenheid zijn echter nog geen vorderingen gemaakt. Beide organisaties zijn er toe over gegaan eigen speciale jeugdgroepen te vormen: "De Rode Jeugd" te Amsterdam en de "Kommunistische Jeugd Liga" te Rotterdam.

NVR. Wat de in het vorige overzicht reeds gerelateerde samenwerking tussen de "Nederlandse Vredesraad" (NVR) en het pacifistische "Comité 1961 voor de vrede" betreft: deze resulteerde in april van dit jaar weer in de traditionele Paasmars. Sedertdien is het contact tussen beide organisaties - o.a. als gevolg van felle kritiek in het CPN-partijbestuur, alsmede van jongeren binnen het "Comité 1961" - nagenoeg geheel afgebroken.

De acties van de NVR worden daarbij steeds meer verlegd naar de regionale vredescomité's en, heel recent, naar de bedrijven. In de actievoering komt het accent meer en meer op de kwestie-Vietnam te liggen, omdat de publieke opinie daarvoor momenteel nu eenmaal gevoelig is.

Desondanks weigerde de CPN kortgeleden steun te verlenen aan een Vietnam-actie van de communistische "Wereldvredesraad" (WVR), uit vrees dat dit haar image van "onafhankelijke, Nederlandse orga-

nisatie" zou schaden en de "samenwerking" met de sociaal-democraten hier te lande in gevaar zou brengen.

Over een en ander werd aan regering en bevriende buitenlandse relaties gerapporteerd.

In het kader van de internationale communistische vredesbeweging werd de aandacht getrokken door het streven van de Wereldvredeeraad om tot nauwere samenwerking te komen met pacifistische organisaties, zoals de "International Confederation for Disarmament and Peace" (ICDP) en de "War Resisters International" (WRI). Dit beleid werd nog eens bekrachtigd op de in juni j.l. te Genève gehouden WVR-bijeenkomst.

Daarnaast viel op, welke rol de WVR speelde op de achtergrond van de "Praagse Christelijke Vredesconferentie" (CVC) en de "Berlijnse Conferentie van Katholieke Christenen".

De WVR zou erop uit zijn om op den duur beide organisaties in één beweging samen te brengen.

Over deze onderwerpen werd aan regering en buitenlandse relaties uitvoerig verslag uitgebracht.

Nederland-USSR. Ten aanzien van de Vereniging "Nederland-USSR" en het reisbureau "Vernu" bleef de aandacht vooral gericht op de voortgaande verslechtering in de verhouding met de leiding van de CPN, die de zeer nauwe samenwerking van deze communistische mantelorganisaties met de Russen kritisch bleef beschouwen.

In de berichtgeving viel in de afgelopen periode het accent op de tactische manoeuvres van de Russen om, vóór de totstandkoming van een cultureel verdrag tussen Nederland en de Sowjet-Unie, voor de communistische vriendschapsvereniging en haar reisbureau een zo gunstig mogelijke positie te verkrijgen. De zorgvuldigheid, waarmee de Russen op dit punt te werk gaan, werd daarin nog eens onderstreept. Als voorbeeld gold onder meer de feestelijke ontvangst, die door de Vereniging "Nederland-USSR" werd gearrangeerd voor de Sowjet-Russische parlementaire delegatie, die van 27 juni tot 5 juli 1966 een vriendschappelijk bezoek aan Nederland bracht, waarbij door de leider van de delegatie zeer prijzende woorden werden gewijd aan het werk van de Nederlandse vriendschapsvereniging.

Verenigd-Verset. De communistische ^{voor}nevenorganisatie "Verenigd Verzet 1940-1945" ^{voor}trok namelijk de aandacht door de wijze, waarop de leiding - in overleg met die der CPN - heeft getracht gevoelens van onbehagen over de vrijlating van de Duitse oorlogsmisdadiger in het politieke vlak te trekken.

Over de activiteiten van "Verenigd-Verset" en van haar dochtercomité, het "Nederlands Auschwitz Comité" (NAC), werd enkele malen gerapporteerd.

Communistische Jeugdbeweging. Ook wat de communistische jeugdbeweging betreft werd de aandacht in de voorbije periode vooral opgeëist voor de activiteiten inzake de kwestie Vietnam. De houding van de communistische jeugdorganisaties op dit punt was erg weifelend. Dit hield verband met de onzekerheid of de socialistische jongeren, verenigd in de Federatie van Jongerengroepen (FJG) in de PvdA, wel of niet aan de activiteiten van het - ook in het vorige overzicht besproken - Jongerencomité Vietnam zouden gaan meedoen. In de periode, dat dit nog geen uitgemaakte zaak was, zetten de jonge communisten hun eigen activiteiten, waarmee zij al in februari 1966 begonnen, voort. Het leek er zelfs een ogenblik op, dat dit zou resulteren in een eigen Vietnamcomité.

Toen in de loop van augustus evenwel duidelijk werd, dat de FJG wel aan het jongerencomité ging meedoen, schortten de communisten hun eigen acties op om zich in te zetten voor die van het jongerencomité. De regering en andere autoriteiten werden over deze gang van zaken meermalen ingelicht.

De ontwikkeling van de diverse activiteiten inzake Vietnam zal in een studierapport over dit onderwerp, uitvoerig worden geschetst.

Overeenkomstig de in het voorgaande panorama geuite verwachting, bracht de wijziging van het regiem in Ghana, waar in september het 9e Wereldjeugdfestival zou plaatsvinden, de organisatoren ervan tot het besluit het festival opnieuw uit te stellen. Naar verluidt zal het nu pas in 1968 worden gehouden, hetzij in Sofia hetzij in Havana.

PSP. Extern deed deze partij in de verslagperiode voornamelijk op twee punten van zich spreken: in de eerste plaats door haar verzet tegen de Amerikaanse innenging in Vietnam en voorts door haar stellingname tegen de NAVO. (Dit laatste in samenhang met de plannen tot vestiging van NAVO-onderdelen op Beneluxgebied.)

Ten aanzien van Vietnam vonden enkele leidende PSP-figuren in de vorming van "een actiegroep Vietnam" een modus om de, in en buiten PSP-kring weinig effectief geoordeelde, parlementaire actie door veelal illegale demonstraties buiten het parlement kracht bij te zetten.

Deze methode heeft in de PSP echter lang niet ieders instemming. Omtrent beide activiteiten werd gerapporteerd aan belanghebbende bevindelingen en andere autoriteiten.

Voorts werd ruim aandacht gegeven aan de interne krachtsverhouding binnen de PSP tussen links-socialisten en pacifisten, waarbij de indruk werd verkregen, dat de invloed der eersten nog immer toeneemt. Met name wordt aan dissidente communisten uit de voormalige Socialistische Werkers Partij (SWP) geleidelijk meer ruimte verschaft om hun standpunt kenbaar te maken en bestuursfuncties in te nemen.

Naarmate deze ontwikkeling zich doerszet, lijkt een conflict met de ethische pacifisten te meer waarschijnlijk.

De samenstelling van een politiek program - eveneens al eerder gememoreerd - vindt nog immer weinig voortgang.

IVe Internationale. De ontwikkelingen in en de activiteiten van de trotskistische beweging (zowel nationaal als internationaal) vormden het object van voortdurende interne studie en voorlichting aan belanghebbende instanties.

In Nederland veroorzaakten meningsverschillen inzake waardering van de politieke situatie en de te volgen werktactiek, een tweespalt onder de enkele tientallen trotskisten der Nederlandse sectie van de Vierde Internationale (sgn. Pablo-fractie).

Waar de internationale trotskistische groepering, waarbij de Nederlandse is aangesloten, zich in hoofdzaak bezig houdt met begunstiging van "sociale" revoluties in de onderontwikkelde gebieden,

is het niet verwonderlijk dat de kwestie Vietnam al enige tijd het belangrijkste agitatie-objekt vormt.

Ter voorbereiding van gecoördineerde hulpverlening organiseerden de trotskisten zelfs een internationale solidariteitsconferentie met het volk van Vietnam te Brussel (op 24 en 25 september j.l.), waar, behalve materiële steun aan het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront, de vorming van een internationale vrijwilligersbrigade onderwerp van gesprek was. Een aantal Nederlandse trotskisten woonde deze conferentie bij. Deze betuigden in hun blad "De Internationale" inmiddels adhaesie met een in Denemarken opgerichte organisatie voor de werving van vrijwilligers. Men spoorde de "actiegroep Vietnam" en het Jongerencomité Vietnam hier te lande aan eveneens de werving van vrijwilligers ter hand te nemen, waarbij de trotskisten zich - gelijk zij stelden - niet als laatsten voor deelneming aan de strijd in Vietnam zouden aanmelden.

Aan de activiteit van een in Nederland opererend zgn. Pabloistisch bureau voor op Afrika gerichte agitatie en propaganda, lijkt intussen een einde te zijn gekomen. (Zie vorig overzicht.)

Jongerenactiviteit. Het Jongerencomité Vietnam werd in de afgelopen periode met verschillende nieuwe ledenorganisaties uitgebreid. Nochtans hielden de ontwikkelde activiteiten daarmee geen gelijke tred. Zelfs de van 24 september tot en met 1 oktober j.l. gehouden actieweek tot het insamelen van gelden voor plastic, bleef ver beneden de verwachting. De op 21 april 1966 opgerichte Actiegroep Vietnam is eigenlijk veel actiever dan het jongerencomité. De groep kreeg bekendheid door het organiseren van zgn. stille protesttochten. In de groep spelen zowel provo's, leden van de links-Socialistische Jeugd van Nederland (SJ), van de Pacifistisch-Socialistische Jongeren Werkgroepen (PSJW), als PSP-leden een belangrijke rol. Ook over deze activiteiten werd veelvuldig gerapporteerd.

Voorts werd aandacht besteed aan andere activiteiten van links-socialistische en radicalistische jongerengroepen, leidend tot verstoring van de openbare orde. Daarover werd frequent gerapporteerd, zij het - in verband met de kwetsbaarheid van de bron - veelal slechts aan de eigen Minister, aan de Minister-President,

aan de Minister van Justitie alsmede aan de Directeur-Generaal voor O.O. en V. Aan laatstgenoemde werden voorts alle door ons ontvangen gegevens over a.s. demonstraties e.d., tijdig telefonisch doorgegeven.

Begin september kwam een studierapport, getiteld "De provo's, exponent van hedendaags radicalisme onder de jeugd", gereed.

In verband met de daarin verwerkte gegevens over provo-activiteiten in de verschillende gemeenten, werd het rapport behalve aan regeringsautoriteiten, de Procureurs-Generaal en de Commissarissen der Koningin, ook vrij ruim gedistribueerd onder de belanghebbende politieverbindingen. Ook in lezingen, welke op initiatief van de dienst voor hoger politiekader werden georganiseerd, is aan het vraagstuk van het hedendaags radicalisme onder de jeugd in ruime mate aandacht besteed.

Rechtsextremisme

Paul van Tienen

De bekende Paul van Tienen, op 11 november 1965 door het Amsterdamse gerechtshof in appèl bij verstek veroordeeld, wegens het in voorraad hebben en verspreiden van het boek "Adolf Hitler, sein Kampf gegen die Minusseele", verblijft nog steeds in Spanje. Hij zou daar leven onder de naam Walraven. In de kring van oud-politieke delinquenten wordt verondersteld, dat Van Tienen ook in het bezit is van officiële papieren, uitgeschreven op deze valse naam.

Het Ministerie van Justitie werd in kennis gesteld van zijn huidige adres in Spanje.

Revisie

Verder werd de aandacht getrokken door een - na langdurige onderbreking - medio maart 1966 weer verschenen nummer van het blad "Revisie". Het blad beoogt, volgens eigen omschrijving, "herziening van het vervalste geschiedbeeld en herstel van eer voor hen, die slachtoffer zijn van de geschiedvervalsing".

In de praktijk komt dit neer op rechtvaardiging en verheer-

lijking van het nationaal-socialisme en op het uitdragen van neo-naziatische ideeën. Ook het genoemde nummer ademt deze geest.

Voorheen werd het blad uitgegeven door Paul van Tienen. Sedert zijn verdwijning naar Spanje is alleen nog dit maart-nummer uitgekomen. Voor deze uitgave is verantwoordelijk de aan Van Tienen geestverwante , die wordt beschouwd als zijn zaakwaarnemer.

De Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie werden over e.e.a. ingelicht.

LOIT

De Landelijke Organisatie Invaliden Tochten (LOIT) vestigde de aandacht op zich door, evenals in voorgaande jaren, met een kleine delegatie vertegenwoordigd te zijn op de bijeenkomst van oud-soldaten der "Waffen-SS", die op 18 september 1966 nabij Rendsburg in de Duitse Bondsrepubliek werd gehouden.

Verder viel op, dat men in LOIT-kring zijn pogingen om van Duitse zijde uitkeringen voor invalide Nederlandse oud-SS'ers te verkrijgen, voortzette.

In verband daarmee werd wederom gerapporteerd aan de bewindslieden van Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Justitie.

Boerenpartij

Na de verkiezingsuitslag van 23 maart j.l. werd in verschillende perscommentaren getracht een parallel te trekken tussen de Boerenpartij en de voormalige NSB.

Aan het risico, dat van neo-nazistische zijde getracht zal worden misbruik te maken van deze partij, werd ook onzerzijds uiteraad aandacht besteed.

Een rapport dienaangaande werd aan de Minister van Binnenlandse Zaken gezonden.

a. Suriname

Het aantal Surinamers, dat naar Nederland komt, neemt nog toe. Van politieke activiteiten van enige omvang door Surinaamse nationalistes in Nederland was in de verslagperiode geen sprake. Wel werden enkele incidentele contacten met internationale commu-

nistische organisaties (IUS, WFDJ) geconstateerd.

Naar aanleiding van een werkbezoek aan Suriname door een hoofdamtenaar van de BVD (10-1-1966 tot 31-3-1966) werden aan de Minister van Justitie en de Procureur-Generaal van Suriname een aantal voorstellen gedaan ter verbetering van de werkwijze van de CID.

Twee CID-leden volgen thans een BVD-cursus in Nederland.

In juni 1966 bracht de Minister van Justitie van Suriname een oriëntatiebezoek aan de BVD, terwijl in september 1966 de Procureur-Generaal van Suriname zich, tijdens een werkbezoek aan de BVD, persoonlijk op de hoogte stelde van de verschillende aspecten van het inlichtingenwerk.

b. Nederlandse Antillen

De samenwerking met de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen werd gecontinueerd. Een nieuw aangetrokken personeelslid van deze dienst volgt thans BVD-scholing in Nederland.

Van politieke activiteit van enige betekenis door in Nederland verblijvende Antillianen was ook in de verslagperiode geen sprake.

Diversen. De werkzaamheden voor een eventuele uitzonderingstoestand werden voortgezet. Het schaduw-persoonakaartensysteem voor de contra-inlichtingendetachementen van de Koninklijke Landmacht werd in augustus j.l. vernieuwd. Besprekingen met de Staf MID en de CI-detachementen vonden plaats ter bepaling van de veiligheidsappreciatie van de verschillende gezagsgebieden. Een nieuwe A-lijst werd samengesteld, waarover binnenkort met de verantwoordelijke politie-organen overleg zal worden gepleegd. Opnieuw werden overzichten samengesteld van een aantal CPN-districten en biografieën vervaardigd van een aantal belangrijke politieke extremisten.

Ter ondersteuning van de operationele planning werden per regio-gebied overzichten gemaakt van het verloop der operaties.

Medewerking werd verleend bij de volledige sanering van de persoonshanddocumentatie van ACD/PB.

Personeel. Enkele nieuwe personeelsleden werkten gedurende enige maanden als stagiaire bij de afdeling.

Het vertrek van de vroegere BOS had enkele interne personeelsverschuivingen tot gevolg en leidde voorts tot de opheffing van de sectie BOR, die in haar geheel werd ondergebracht bij BVO.

De bezetting van het secretariaat was ook in deze verslagperiode weer aan enkele wisselingen onderhevig. Een drietal krachten verliet de dienst. In de daardoor ontstane vacatures werd of zal binnenkort worden voorzien.

Twee ambtenaren van BO zijn reeds geruime tijd door ziekte uitgeschakeld.

19 oktober 1966. *N*

BIJDRAGE AFDELING C VOOR PANORAMA 1 april 1966 - 1 oktober 1966.

CONTRA-SPIONAGE.

Inleiding.

Ook in deze verslagperiode bleek bij de diverse inlichtingendiensten der communistische landen nog altijd een onverminderde belangstelling voor Nederland te bestaan.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat het aantal inlichtingenofficieren onder de leden van de diplomatieke vertegenwoordigingen van deze landen stelselmatig wordt uitgebreid. Blijkbaar beschouwt men de diplomatieke status - en de daaraan verbonden immuniteiten - als een uitstekende dekmantel voor het bedrijven van allerlei inlichtingenactiviteiten in Nederland en - in enkele gevallen - ook in de aan Nederland grenzende landen.

Verwacht wordt dat de aanstaande vestiging van een NAVO-hoofdkwartier op Nederlands grondgebied de taak van de afdeling contra-spionage niet onaanzienlijk zal verzwaren, omdat de ervaring opgedaan in andere landen wel heeft uitgewezen, dat een dergelijk hoofdkwartier een grote aantrekkingskracht heeft voor allerlei spionage-activiteiten van communistische tegenstanders.

SOVIETUNIE.

Vertegenwoordiging h.t.l.a.

De Sovjet-ambassadeur keerde na een maandenlange afwezigheid wegens ziekte ultimo april h.t.l. terug om reeds enkele maanden later, n.l. op 22 juli, plotseling wederom naar de S.U. te vertrekken, waar hij op de datum van afsluiting van dit rapport, 10 oktober 1966, overleed.

De door het vertrek (medio 1965) van de vorige ambassadeur voor landbouwaangelegenheden ontstane vacature werd ult. september door de komst van diens opvolger vervuld.

De reeds in het vorige overzicht ter sprake gebrachte pogingen van de Sovjet vertegenwoordiging om de beide medewerkers van de Militair-, Luchtmacht- en Marine-attaché als diplomaten bij de Nederlandse instanties te introduceren, werden voortgezet. In juni werd het Ministerie van Buitenlandse Zaken verzocht de inmiddels tot Majoor bevorderde eerste medewerker "Kapitein" diplomatieke status te verlenen. Het schriftelijk verzoek

ging vergezeld van twee, enige dagen tevoren door de Sovjet ambassadeur getekende nieuwe paspoorten ten name van de Adjunct Militair-, Luchtmacht- en Marine-attaché Major en diens echtgenote, een manoeuvre, welke er zeer duidelijk op gericht was de Nederlandse Overheid voor een fait accompli te stellen en als zodanig duidelijk in strijd - verwezen moge worden naar het gereleveerde in voorgaand overzicht - met de tussen de Sovjetrussische en Nederlandse regering bestaande afspraak met betrekking tot de sterkte en samenstelling van de Sovjetrussische militaire vertegenwoordiging h.t.l.

In het vorige overzicht werd melding gemaakt van de (wegens voltalligheid van de sterkte vergeefse) pogingen van Sovjetsijde om een bepaalde nieuwe medewerker voor de handelsvertegenwoordiging toe te laten. Hoewel men prijs stelde op de komst van deze medewerker bleek uit het feit, dat men inmiddels voor hem plaats inruimde door een andere medewerker - na een zeer kort verblijf h.t.l. - in mei terug te roepen, waarop onmiddellijk de visumaanvraag voor eerstbedoelde volgde.

Evenals eerder in België geschiedde, werd in verslagperiode door de Sovjet ambassade bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken het verzoek aanhangig gemaakt een tweede plv. hoofd van de handelsvertegenwoordiging te mogen aanstellen. Na overleg met het Directoraat Generaal voor de Buitenlandse Betrekkingen, werd dit verzoek ingewilligd. Bij het afsluiten van dit overzicht werd vernomen, dat voor de nieuwe functie een vroegere medewerker van de handelsvertegenwoordiging h.t.l., een deskundige op het terrein van de Nederlandse economie en thans hoofd afdeling protocol van het Sovjet Ministerie van Handel, is voorgedragen.

In algemene zin werd door de Sovjet-vertegenwoordiging herhaaldelijk getracht de Nederlandse autoriteiten te bewegen uitbreiding van de Sovjet handelsvertegenwoordiging toe te staan, waarbij zij zich in niet onaanzienlijke mate gesteund wist door Nederlandse industriële- en/of handelsrelaties. Ook ten aanzien van de sg. tijdelijk h.t.l. verblijvende Sovjetrussen valt eenzelfde tactiek te onderkennen. (De facto vormt deze steeds groter wordende categorie een versterking van de handelsvertegenwoordiging, wat dan ook uit sommige voorbeelden duidelijk blijkt). Dat generlei correlatie bestaat tussen de beoogde uitbreiding en de commerciële belangen is voor de nauwlettende waarnemer zonder meer duidelijk. De thans uit 27 personeelsleden bestaande vertegenwoordiging te Amsterdam is immers slechts ten dele bevoegd de commerciële belangen te behartigen, zoals alleen reeds blijkt uit de herhaalde overkomst naar Nederland van Sovjet topfunctionarissen op het gebied van handel en industrie en de herhaalde reizen naar de S.U. van de Nederlandse industriële- en handelsvertegenwoordigers, wanneer het gaat om handelstransacties van

enige importantie. Niet verwonderlijk derhalve dat de bezetting van de handelsvertegenwoordiging te Amsterdam voor nevendoeleinden wordt gebruikt en het aantal geïdentificeerde inlichtingenofficieren daarin een verontrustend stijgende lijn vertoont.

Ook in deze verslagperiode werd de gebruikelijke bedrijvigheid van de Sovjet ambassade en handelsvertegenwoordiging op het representatieve vlak waargenomen. Met nogmaals een met groot vertoon plaatsvindende uitreiking van een onderscheiding aan een Nederlander, die tijdens de Duitse bezetting een Russische krijgsgevangene de helpende hand bood en van welke gelegenheid - 21 jaar later - de ambassade dankbaar gebruik maakt om ter receptie anti-Duitse propaganda te voeren. (Een interessante bijzonderheid is wellicht dat ook in Noorwegen een Noor voor eenselbe feit zojuist gedecoreerd werd). Daarnaast een ongewoon hoog aantal uitnodigingen van Sovjet-zijde aan vooraanstaande Nederlanders tot bezoeken aan de S.U., waarvan behalve de uitnodiging aan Burgemeester THOMASSEN de uitnodigingen aan de Professoren STUIVELING, , Oud-Ministers MARIJNEN, De POUS, Ir. STAF en het 2e Kamerlid van de K.V.P., Ir. LARDINOIS, voorbeelden zijn.

Het aantal ons land bezoekende Sovjet-delegaties bleef een stijgende lijn vertonen. Dat de Sovjet vertegenwoordiging de overkomst van deze delegaties o.m. gebruikt voor het maken van propaganda voor de S.U. werd in voorgaande verslagen reeds gememoreerd. Dat daarentegen de Sovjet bezoekers een weinig objectieve weergave van hun ervaringen h.t.l. verstreken bij terugkeer in de S.U. bleek op navrante wijze uit een artikel opgenomen in het Sovjet maandblad "Ogonyok" (200.000 exemplaren). Het artikel van de hand van een Sovjet schrijver, die onder auspiciën van Reisbureau Vernu Nederland bezocht, bevat o.m. een uiterst tendentieuze passage over de ervaringen door auteur zelf opgedaan tijdens de woelingen te Amsterdam in juni j.l., ook al had de schrijver op 31 mei Nederland reeds verlaten.

Politieke en culturele betrekkingen.

Het tegenbezoek door leden van de Sovjetrussische sectie van de Internationale Parlementaire Unie, in juni aan ons land gebracht, vormde uiteraard aanleiding tot hernieuwd contact met hun Nederlandse tegenpolen. Ook het reeds langer bestaand contact met Mr. BEERNINK en diens partijgenoot werd door een medewerker van de ambassade gecontinueerd. Een eerder ter ambassade uit Moskou ontvangen instructie tot het leggen van contacten in de P.v.d.A. werd - voorzover tot dusverre kon worden waargenomen - geëffectueerd in de tusschen de Tassocorrespondent h.t.l. en het P.v.d.A.-Kamerlid H.M. FRANSSEN ontstane betrekkingen.

Vermelding lijkt te verdienen, dat in verslagperiode slechts sporadisch contact tussen Sovjet vertegenwoordiging en P.S.P. werd waargenomen. Dit in tegenstelling tot hetgeen in de afgelopen jaren bleek. Geenszins uitgesloten is echter, dat

- om politieke redenen - dit contact op minder waarneembare wijze wordt voortgezet.

De vereniging Nederland-USSR en het reisbureau Vernu - steeds verder afglijdend van CPN naar Sovjet-vertegenwoordiging - genoten de volle aandacht van de Sovjet ambassade.

De hierbovengenoemde ons land bezoekende Sovjet parlementariërs vereerden de vriendschapsvereniging met een bezoek waarbij één hunner in een toespraak het vele voortreffelijke werk, terzake van de culturele uitwisseling tussen beide landen door de vereniging verricht, memoreerde.

Handelsaangelegenheden.

Afgesien van hetgeen hierboven werd vermeld met betrekking tot de sterkte van de Sovjet handelsvertegenwoordiging, zij vermeldt dat de handelsvertegenwoordiging - mede tengevolge van haar bemoeienissen met de voorbereiding van de reis naar de S.U. van de Economische Delegatie o.l.v. Minister Den UYL - zich vrij opdringerig entree trachtte te verschaffen tot het Nederlandse bedrijfsleven. Eveneens viel op dat e.e.a. geschiedde in nauw overleg met de ter ambassade geaccrediteerde hogere vertegenwoordigers van het Comité voor Staatsveiligheid.

Sovjet-emigranten.

Het patroon van de Sovjet-activiteiten met betrekking tot de Nederlands-Russische gemeenschap heeft in verslagperiode geen principiële verandering ondergaan.

Het Comité voor het onderhouden van culturele betrekkingen met landgenoten in het buitenland (KGB-comité voor emigranten) nodigde andermaal een viertal Russische emigranten uit voor een gratis vacantie in Moskou, i.e. voor een instructie- en indoctrinatieperiode. Ditmaal betrof het de voorzitters van de op instigatie van de Sovjet-vertegenwoordiging gevormde vrouwenclubs.

Sovjetrussische belangstelling voor de z.g. tweede generatie van de Nederlands-Russische gemeenschap bleek ook dit jaar uit het feit, dat een aantal kinderen uit Nederlands-Russische huwelijken daartoe uitgenodigd door het hierboven genoemde comité, enige tijd in Sovjetrussische jeugdkampen verbleven.

Activiteit Sovjetrussische inlichtingendiensten.

Een aantal duidelijke voorbeelden, dat de Sovjet inlichtingendiensten er op uit zijn lange clandestiene weg inlichtingen te verkrijgen kwamen in de afgelopen maanden te onzer kennis. Daar ook, naar ons werd gemeld, in andere Westeuropese landen eenzelfde verschijnsel werd geconstateerd, dient aangenomen te moeten worden, dat thans sprake is van een verhoogde agressiviteit op een terrein, waarop de S.U. in de afgelopen jaren - om politieke redenen ? - voorzichtiger manoeuvreerde.

Even opmerkelijk als het hierboven gestelde zijn daarnaast de intense inspanningen welke de Sovjet-vertegenwoordigers - en met name de vele inlichtingenofficiëren - zich getroosten om te komen tot een uitholling van de anti-communistische krachten in ons land en de successen, welke zij daarbij boeken met betrekking b.v. tot bepaalde studentengroeperingen en publiciteitsmedia.

Eveneens onder dit hoofdstuk dient nog aandacht te worden geschonken aan het volgende. Steeds duidelijker blijkt in de afgelopen jaren, dat waar sprake is van Sovjetcontact met het Westen in internationale instituten of commissies, de S.U. zich doet vertegenwoordigen door getrainde inlichtingenofficiëren en slechts - in het gunstigste geval - door de voor het overleg vereiste specialist, nadat deze bereid is gebleken opdrachten voor de inlichtingendiensten uit te voeren.

Als voorbeelden hiervan kan worden verwezen naar b.v. de vestiging in juli j.l. h.t.l. van de Sovjetrussische algemene secretaris van de Fédération Internationale de Documentation. Voor de bezetting van deze door de S.U. hevig begeerde uitkijkpost in het Westen, werd een weloverwogen keuze gemaakt.

Als ander voorbeeld moge dienen het feit dat zich onder de Sovjet-functionarissen welke met de Nederlandse Regeringsdelegatie onderhandelden t.z.s. van het cultureel akkoord, een vroegere medewerker van de Sovjet ambassade h.t.l. bevond, die zich als een zeer belangrijk medewerker van de Sovjet inlichtingendiensten heeft doen kennen.

Tenslotte: aanwijzingen, welke duiden op inlichtingenactiviteit van de Sovjetrechter bij het Internationaal Gerechtshof h.t.s. vonden bevestiging in het feit, dat van een onlangs naar het Westen overgelopen Sovjetfunctionaris vernomen werd, dat deze rechter in 1947 de rang van Kolonel bij de toenmalige Sovjetstaatsveiligheidsdienst (MVD) bekleedde.

POLEN.

Ook gedurende deze verslagperiode zijn enkele leden van de Poolse vertegenwoordiging actief bezig geweest op het terrein van het inlichtingenwerk. Zij speelden voornamelijk een rol bij derdeland-operaties, waarbij Nederland diende als ontmoetingsland.

Gebleken is, dat tussen een Nederlander en een Poolse inlichtingenofficier een geheime ontmoeting plaats had in een der andere Benelux-landen.

Overigens kwamen enige Polen - bekend als medewerkers van de Poolse inlichtingendienst - voor enkele dagen naar Nederland. Zij konden wegens ontoereikende middelen niet onder controle worden gehouden.

De Poolse vertegenwoordiging onderging uithreiding door de vestiging van het Bureau van de militair-attaché, waaraan

zijn verbonden een kolonel als landmacht- luchtvaart- en marine-attaché alsmede een majoor als assistent.

Een Pool, die ruim een half jaar stage had gelopen bij de Poolse ambassade, keerde naar Polen terug.

Verder vonden er bij de Poolse diplomatieke missie twee mutaties plaats: vervanging van een handels-attaché en een chauffeur van de handelsafdeling.

Bij de Poolse luchtvaartmaatschappij - L.O.T. - op Schiphol vonden eveneens twee mutaties plaats: een Poolse employé werd vervangen en een Nederlander die als administratieve kracht werd aangesteld.

De stroom van Poolse stagiairs naar Nederland bleef, evenals in de vorige verslagperiode, onverminderd voortgaan. Op het commerciële vlak bleek, dat vele Nederlandse bedrijven vertegenwoordigd waren op de beurs te Poznan, terwijl Polen acte de présence gaf op de Utrechtse Jaarbeurs met stands van enkele staats-firma's.

In het kader van de culturele uitwisseling kan worden gesproken van een toename van sportevenementen in de uitwisselings-landen.

Van de politieke groeperingen in Nederland waren het hoofdzakelijk de vereniging "Verenigd Verzet 1940 - 1945" en haar mantelorganisaties, die het contact met de Polen onderhielden.

De activiteiten van de Poolse kolonie stonden vrijwel geheel in het teken van de viering van het christelijk millenium in Polen. De enige op Warschau georiënteerde Poolse vereniging in Nederland, Z.H.P., liet zich ter Poolse ambassade vertegenwoordigen op de bijeenkomst ter herdenking van het 1000-jarig bestaan van de Poolse Staat.

Drie Polen tenslotte vroegen asiel in Nederland.

TSJECHO-SLOWAKIJE.

Ambassade en handelsafdeling ondergingen wederom uitbreiding, namelijk met drie personen, waardoor de totale sterkte op 31 man kwam, van wie 9 de diplomatieke status bezitten. Eén medewerker van de staatsveiligheidsdienst keerde voorgoed naar zijn vaderland terug; terselfdertijd arriveerden drie nieuwbenoemde Tsjechen in ons land, waardoor het op dit ogenblik moeilijk is vast te stellen wie de vertrekkene in zijn inlichtingenfunctie opvolgt. Zijn officiële opvolger hoogstwaarschijnlijk niet.

De banden tussen Nederland en Tsjecho-Slowakije worden op velerlei gebied steeds nauwer aangehaald, bij voorbeeld op het gebied van de handelsbetrekkingen, op dat van de cultuur en de wetenschap, op het gebied van de sport en het toerisme. Wat dit laatste aangaat, er worden thans zelfs schoolreisjes naar Tsjecho-Slowakije ondernomen. Een en ander brengt met zich mede dat ook in het persoonlijke vlak relaties ontstaan. Zelfs een aantal

politieambtenaren, van agent tot commissaris, hebben direct of zijdelings banden met Tsjecho-Slowakije, naar in deze verslagperiode bekend werd.

De houding van de voor 1948 uit Tsjecho-Slowakije vertrokken en de na 1948 uit dat land gevluchten ondergaat geleidelijk een kentering: men stelt zich minder afwijzend tegenover het regime op dat voorheen.

Op aanwijzingen voortgesproken uit een door de Dienst in Nederland ingesteld onderzoek heeft de Westduitse zusterdienst een vrouw gearresteerd op beschuldiging van spionage ten behoeve van de Tsjechen.

HONGAARJE.

De bezetting van de Hongaarse vertegenwoordiging onderging een geringe verandering door vervanging van een aantal medewerkers.

Tenminste twee personeelsleden - geen diplomatieke status hebbende - worden verdacht van een inlichtingenverleden. Beperkte middelen lieten niet toe de handelingen van deze personen te controleren.

Ondanks enkele berichten omtrent een Hongaarse beperking in het verstrekken van paspoorten voor reizen naar het Westen, was v.w.b. Nederland van een verminderd bezoek (nog) niets te bespeuren. Bezoek van stagiaires en studenten, de deelname aan wetenschappelijk-, culturele- en sportevenementen, alsmede familie- en toeristisch bezoek gingen onverminderd door.

In september was - evenals in het vorig jaar - het aantal zakenbezoekers zeer groot.

In de verslagperiode werden aanwijzingen verkregen, welke er op duiden, dat visumaanvragen van Nederlandse journalisten en predikanten slechts verleend worden met speciale toestemming van het Hongaarse Ministerie van Buitenlandse Zaken; een visumaanvraag van een Nederlandse leerling-inspecteur van politie werd zelfs geweigerd terwijl daarentegen zijn familieleden geen moeilijkheden in de weg worden gelegd.

Het feit, dat het in oktober 1966 tien jaren geleden was, dat de Hongaarse opstand uitbrak, inspireerde diverse uitgevers van kranten en periodieken tot het voorbereiden van publicaties welke die opstand als onderwerp hebben.

JOEGOSLAVIE.

Ten aanzien van het ambassade-personeel zijn enige mutaties te vermelden: de code-klerk is vervangen, de seizoenhulpkrachten hebben ons land weer verlaten.

De Joegoslavische Federale Economische Kamer besloot in Amsterdam een vertegenwoordiging te vestigen. Visa voor de daartoe

aangevoren vertegenwoordiger en zijn gezin werden bereids aangevraagd.

De in juli begonnen zuiveringen in Joegoslavië, waarbij de Joegoslavische veiligheids- en inlichtingendiensten ten nauwste zijn betrokken, hebben t.a.v. de vertegenwoordiging in Nederland (nog) geen gevolgen te zien gegeven in de vorm van plotselinge terugroeping van personeel.

Het aantal Joegoslavische mijnwerkers in Nederland werd ongeveer gehalveerd. Het aantal Joegoslavische werkkrachten in de industrie nam daarentegen sterk toe.

De stroom Nederlandse toeristen naar Joegoslavië was wederom zeer groot. Het aantal Joegoslavische bezoekers aan Nederland vermeerderde aansienlijk.

Op 11.8.1966 is te Belgrado de Culturele Overeenkomst tussen Nederland en Joegoslavië getekend. Duur voorlopig 5 jaren.

In Joegoslavië werd een "socialistisch" congres gehouden. Zowel de P.I.P. als de P.v.d.A. zonden - daartoe uitgenodigd - een delegatie.

ROEMENIË.

In de verslagperiode werden de legaties van Nederland en Roemenië tot ambassades verheven. Als gevolg daarvan werd het personeel van de Roemeense ambassade uitgebreid. Een Roemeense ambassadeur is nog niet in Nederland gearriveerd.

Vele Roemeense wetenschapsmensen bezochten ons land ter bijwoning van congressen en symposia.

Een Nederlandse televisieploeg ging naar Roemenië voor het vervaardigen van een documentaire.

Een overeenkomst betreffende het vrachtvervoer over de weg werd met Roemenië gesloten.

BULGARIË.

De in Nederland geaccrediteerde Bulgaarse handelsattaché kreeg in verslagperiode een secretaris toegevoegd.

De activiteiten van Bulgaarse zijde op handelsgebied namen toe.

Het aantal Bulgaarse wetenschapsmensen, dat in Nederland symposia en congressen bezoekt, vertoonde een stijgende lijn.

OOST-DUITSLAND.

De vanuit Oost-Duitsland opererende inlichtingendiensten bleken in niet mindere mate dan voorheen geïnteresseerd in militaire gegevens van Nederland.

Grote aandacht besteden deze diensten aan de uitbreiding van hun informantennet. Daarbij wordt vooral een keus gedaan uit de Nederlanders, die in relatie staan tot reeds werkzame informanten, alsmede uit hen, die de DDR bezoeken en door instelling, karakter of omstandigheden van private aard doen vermoeden, dat een aanbod of eis tot medewerking succes zal hebben.

De in de loop van 1965 tegen de Nederlander wonende te Rotterdam, verkregen zeer sterke aanwijzingen van inlichtingenactiviteiten, voornamelijk op militair gebied, gericht tegen Nederland en de NAVO, leidden tot de kennisgeving daarvan aan de Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank te Rotterdam en de arrestatie van op 8 oktober 1965. Bewijsmateriaal o.a. van zijn radiocommunicatie met Oost-Duitsland werd tevens ter beschikking gesteld. Op 24 mei 1966 stond terecht voor genoemde Arrondissementsrechtbank, nadat hem "handelingen ter voorbereiding van spionage als bedoeld in art. 98a W.v.Sr." ten laste waren gelegd.

Nadat 5 jaar gevangenisstraf met aftrek van preventieve hechtenis geëist was, deed op 26 mei 1966, de Arrondissementsrechtbank uitspraak: de telastelegging werd niet bewezen geacht en werd vrijgesproken.

Tegen het vonnis werd door de Officier van Justitie hoger beroep aangekend.

Kan moeilijk gesproken worden van een verminderde werkzaamheid tegen Nederland bij de Oostduitse inlichtingendiensten vanuit de DDR, in Nederland werd een dergelijke activiteit bij de leden der Oostduitse handelsdelegatie te Amsterdam niet waargenomen. Evenmin werd deze geconstateerd bij de min of meer semi-permanent in Nederland verblijvende Oostduitse technici en handellieden.

Van de Oostduitsers die ons land bezochten - over de verslagperiode ongeveer 800 - waren er ruim 400 voor zakelijke doeleinden in Nederland, een 60-tal voor het bezoeken van congressen, o.a. op wetenschappelijk terrein, ongeveer 65 voor een bezoek aan familieleden en 225 voor deelname aan sportevenementen (voor de watersportwedstrijden in augustus 195).

Enige Nederlanders, o.v. de Haagse student (in een vorig verslag vermeld als met zijn echtgenote in Oost-Duitsland gearresteerd), zagen hun pogingen om van het DDR-regime voor hun van origine Oostduitse vrouwen een uitreisvergunning naar Nederland te verkrijgen, met succes bekrond.

Nog niet duidelijk is of hier gesproken mag worden van een milder optreden en of deze in vergelijking met voorheen sceptischer houding gecontinueerd zal worden.

CHINESE VOLKREPUBLIEK.

Personeelsbezetting.

De Chinese handelsfunctionaris, die naar Engeland gezonden werd voor de inspectie van een aldaar in aanbouw zijnd schip,

is tot op heden niet in Nederland teruggekeerd. Er is reden om aan te nemen, dat deze detachering is omgezet in een overplaatsing naar de Chinese vertegenwoordiging in Londen.

De Chinese saakgelastigde werd op 19 juli tot persona non grata verklaard en heeft (met zijn echtgenote) Nederland onmiddellijk verlaten. De aanleiding hiertoe was de ontvoering uit het Rode Kruisziekenhuis te Den Haag, van een lid van de Chinese delegatie van lasexperts. Dit delegatielid was op onverklaarbare wijze uit een raam gevallen van het gebouw, waar deze delegatie was ondergebracht. Zwaar gewond werd betrokkene per ambulance naar het Rode Kruisziekenhuis vervoerd. Hij werd tijdens het eerste ERBC-onderzoek door functionarissen van de Chinese Vertegenwoordiging ontvoerd en teruggebracht naar de percelen van deze vertegenwoordiging.

De Chinese saakgelastigde meldde twee dagen later, dat het slachtoffer was overleden.

Nedewerking aan het justitiële onderzoek werd niet verleend en geen toestemming werd gegeven om de collega-delegatieleden als getuige te laten horen door de met het onderzoek belaste politiefunctiearissen.

Op last van de P.G. te Den Haag staat de Chinese vertegenwoordiging sindsdien onder politiebewaking ter voorkoming, dat deze delegatieleden heimelijk uit Nederland worden afgevoerd. Aan de bewaking wordt ook door personeel van de Dienst deelgenomen.

Activiteiten.

Nederland.

Gedurende verslagperiode werd waargenomen, dat Paul de GROOT een bezoek bracht aan de Chinese vertegenwoordiging. Contacten met Nederlandse pro-Peking georiënteerde communisten werden niet geconstateerd. Relaties werden onderhouden met leidende figuren van de P.S.P.

Het diplomatieke verkeer met andere vertegenwoordigingen in Nederland is gering te noemen.

De uitwijzing van de saakgelastigde en de permanente politiebewaking hebben de activiteiten van de vertegenwoordiging tot het minimum gereduceerd.

In het begin van de verslagperiode heeft het optreden van een Chinees Variétégezelschap in België, Luxemburg en Nederland veel bedrijvigheid met zich meegebracht. Speciale voorstellingen werden gegeven, waarvoor bevriende relaties werden uitgenodigd terwijl tevens ontvangst- en afscheidsrecepties werden georganiseerd.

De Nederlandse wetenschappelijke wereld staat nog steeds in de belangstelling en enige Nederlandse professoren gaven gevolg aan de uitnodiging voor een bezoek aan China.

Het Institute of Social Studies heeft eveneens nog steeds de interesse en nauwe relaties zijn waargenomen met enige Afrikaanse studenten.

België-Luxemburg.

Vertegenwoordigers van de Belgische en Luxemburgse vriendschapsverenigingen bezochten diverse malen de Chinese vertegenwoordiging alhier. Diverse Belgische prominenten brachten bezoeken aan China en de Chinese pers maakte gewag van het bezoek aan de Chinese Volksrepubliek van de Pro-Peking georiënteerde Belgische communist Ir. GRIPPA.

Overzee-Chinezen.

Het Nederlandse Ministerie van Justitie heeft nog steeds te kampen met het probleem van de illegaal in Nederland verblijvende Chinezen. Enkele arrestaties werden verricht en enige Chinezen (o.m. gedeserteerde schepelingen) werden uitgeleid.

De Chinese restaurants hebben moeilijkheden i.v.m. personeelstekort en de restauranthouders maken dankbaar gebruik van deze "illegale import".

De Bond van Chinese restauranthouders in Nederland verkreeg de Koninklijke goedkeuring.

De Chinese vertegenwoordiging onderhoudt nauwe relaties met de leiders der Chinese gemeenschap en regelmatig vinden propaganda filavertoningen plaats.

In verband met de permanente bewaking van de peroeelen kregen de overzee-Chinezen de opdracht zich voorlopig niet persoonlijk bij de Chinese vertegenwoordiging te voegen.

Handelsbetrekkingen.

Gedurende de verslagperiode zijn in het handelsverkeer weinig activiteiten waargenomen.

Van Chinese zijde werd vernomen, dat voorlopig geen handelsovereenkomsten op regeringsniveau te verwachten zijn. De reden hiervan is, dat de Chinese Volksrepubliek in het algemeen de houding van de Nederlandse regering afkeurt.

De diplomatieke moeilijkheden hebben ook hun stempel gedrukt op de relaties met de Nederlandse zakenlieden.

De pers sprak zelfs van "stille boycot van de Nederlandse handel". Chinese schepen schijnen voorlopig geen Nederlandse havens meer aan te doen en Chinese deposito zijn aan de Nederlandse banken onttrokken.

Er wordt eveneens getraineed met de invitaties voor bezoeken aan de Chinese fair te Canton.

Delegaties.

Twee Chinese studenten hebben de cursus nematologie aan de Landbouw Hogeschool te Wageningen gevolgd.

De delegatie van 9 Chinese laserexperts is in het begin van juli 1966 ingereisd. Na de diplomatieke rel hebben de 8 delegatielieden zich teruggetrokken in de peroeelen van de Chinese vertegenwoordiging en zij zijn sedertdien niet meer waargenomen.

**VERENIGDE ARABISCHE
REPUBLIEK.**

In de diplomatieke vertegenwoordiging h.t.l. vonden enkele mutaties plaats. Zo werd de 3e secretaris, belast met consulaire werkzaamheden, naar Cairo teruggeroepen en vervangen door een 2e secretaris (vorige standplaats Wenen).

Door een voormalig lid van de "VAR-General Intelligence" werd contact gezocht met het Ministerie van Justitie. Betrokkene - gehuwd met een Nederlandse vrouw - wilde zich met zijn gezin blijvend in Nederland vestigen.

Een hooggeplaatst ambtenaar bij het "Bureau for Presidential Affairs" te Cairo bracht van 4.5 tot 9.5.1966 met zijn echtgenote een bezoek aan Nederland.

Door een goede relatie van de VAR-ambassadeur werd op 15.5.1966, ter gelegenheid van de "Arabische dag van rouw voor de stichting van de Staat Israël" een lezing gehouden in het "Institute of Social Studies" te Den Haag. De in deze lezing gevente anti-Joodse passages werden in de Nederlandse pers fel bestreden. Zowel de Ambassadeur als de Counsellor werden naar aanleiding hiervan op het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontboden.

De VAR-ambassade bleef een schakel in de s.g. "derde land operaties" van de VAR-inlichtingendiensten.

In verslagperiode heeft de reeds eerder in Nederland geweest zijnde "VAR-aardappelmissie", na een bezoek aan Warschau, wederom enkele dagen in Nederland verbleven.

DIVERSEN.

De in samenwerking met de plaatselijke politiekorpsen plaatsvindende registratie van h.t.l. gevestigde personen afkomstig van achter het IJ.G. vond op bevredigende wijze voortgang.

Hetzelfde geldt voor de verfijning van de registratie van het reisverkeer van Nederlanders naar IJ.G.-landen.

Onderzoeken, ingesteld naar aanleiding van berichten dat Nederlandse zakenlieden betrokken zouden zijn bij wapenleveranties aan roerige Afrikaanse gebieden, hebben de juistheid dier berichten niet aan kunnen tonen.

In het algemeen betreft het hier uit West-Duitsland stammende pogingen aldaar beschikbaar verouderd wapenmateriaal, tegen grove winsten te verhandelen middels opportunistische, zakelijk weinig betekende personen.

In samenwerking met de Economische Controle Dienst is een onderzoek gaande naar een vermoedelijk illegale uitvoer van op de strategische lijst geplaatste elektronische apparatuur naar het Sovjet Blok.

Het aantal uitgebreide persoonsonderzoeken voor intern gebruik van de afdeling Contra-Spionage bedroeg in deze verslagperiode 349, terwijl 37 volgaoties werden ingesteld.

BENELUX-SAMENWERKING.

Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer.

De door de Bijzondere Commissie vastgestelde herziene tekst van de "Instructies betreffende de afgifte van visa door diplomatieke en consulaire posten in het buitenland" en de daarbij behorende (herziene) "Instructies voor de met personencontrole aan de grens belaste ambtenaren betreffende de voorwaarden voor binnenkomst van vreemdelingen en de afgifte van visa" traden op 1 april 1966 in werking. De Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer kwam in de verslagperiode slechts eenmaal bijeen n.l. op 14 en 15 april 1966 te Luxemburg. Daar voor deelneming aan deze vergadering geen ambtenaar van de Dienst kon worden vrijgemaakt werd aan de vertegenwoordiger van de Belgische zusterdienst verzocht tevens de belangen van de BVD te behartigen.

Op deze bijeenkomst werd o.m. besloten het Mandaat van de Subcommissie voor de Samenwerking tussen de Veiligheidsdiensten goed te keuren met terugwerkende kracht tot 1 maart 1966.

Voorts werd bij deze gelegenheid, op initiatief van de vertegenwoordigers van de Veiligheidsdiensten, van gedachten gewisseld over de status van leden van "Speciale Missies", zulks n.a.v. een rapport over dit onderwerp van de Commissie voor Internationaal Recht van de Verenigde Naties. De Bijzondere Commissie kon zich verenigen met de opmerkingen van de Veiligheidsdiensten en besloot op deze aangelegenheid terug te komen wanneer aan een internationale regeling van de immuniteiten van "Speciale Missies" een definitieve vorm zal worden gegeven.

Het jaar verslag van de Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer werd, zoals gebruikelijk, opgesteld door de Subcommissie ad hoc voor de visa. Deze Subcommissie kwam in de verslagperiode driemaal bijeen ter voorbereiding van door de Bijzondere Commissie te behandelen aangelegenheden. Deze bijeenkomsten werden bijgewoond door een hoofdamtenaar van de Dienst.

Samenwerking Benelux-veiligheidsdiensten.

In de verslagperiode bestond een goed contact tussen de veiligheidsdiensten van de drie Beneluxlanden. Er vonden drie bijeenkomsten van vertegenwoordigers plaats in de respectieve hoofdsteden, waar gemeenschappelijke problemen werden besproken.

Aandacht werd o.m. besteed aan de rol van de Benelux-veiligheidsdiensten bij de verbetering van de personele beveiliging van de Instellingen van de Europese Gemeenschappen.

Voorts werd naar aanleiding van de op handen zijnde verplaatsing van SHAPE naar België en van AFCENT naar Nederland met de partners overlegd op welke wijze het hoofd kon worden geboden aan de daaruit voortvloeiende uitbreiding van de taken van de gezamenlijke Benelux-veiligheidsdiensten.

PANORAMA AFDELING B.

(Periode: april 1966 - september 1966)

Kla
—
1966

Aktueel.

In de verslagperiode werd een aanvang gemaakt met het op verzoek van de Secretaris-Generaal van Verkeer en Waterstaat toetsen van de stand van de nationale beveiliging bij genoemd Ministerie aan de normen van het Beveiligingsvoorschrift-II 1961. Dit verzoek was een uitvloeisel van de in de vorige verslagperiode, n.a.v. de bekende compromittering van een geheime nota van Justitie, aan de Secretarissen-Generaal gezonden brief, waarin o.m. was aangeboden om ambtenaren van de Dienst voor dit doel beschikbaar te stellen. Hoewel het onderzoek nog slechts in het beginstadium verkeert, meent de beveiligingsambtenaar van genoemd Ministerie, die bij het onderzoek steeds aanwezig is, dat het reeds nu zijn nut heeft aangetoond.

De toepassing door de politie van de evaluatiecode, bedoeld in de "Aanbevelingen inzake het verstrekken van politieke anteceden-ten door de politie", blijkt nog steeds vrij veel moeilijkheden te ondervinden. De militaire Veiligheidsdiensten zijn verzocht ook hun-nerzijds steeds op evaluering van, door de politie verstrekte, poli-tieke gegevens aan te dringen.

Bij de bespreking welke in de juridische werkgroep van de Interdepartementale Commissie voor de Kernenergiewet werden gevoerd over een ontwerp-amvb betreffende de voorwaarden, die aan het verle-ven van vergunningen inzake de Kernenergiewet kunnen worden verben-den, o.a. met betrekking tot de veiligheid van de Staat, is de Dienst o.a. vertegenwoordigd door een hoofdamtenaar van de afdeling. Emige wijzigingen werden voorgesteld.

In april werd door een tweetal ambtenaren van het Nato Security Bureau de gebruikelijke tweejaarlijkse inspectie uitgevoerd n.b.t. de in Nederland genomen maatregelen ter beveiliging van geru-briceerde Nato-gegevens en in het bijzonder die bij het Cosmic Archief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In het door hen ternake opgestelde verslag werd als conclusie gesteld, dat aan de geldende beveiligingseisen op bevredigende wijze wordt voldaan.

Het hoofd van de afdeling woonde twee vergaderingen van het Nato Security Committee bij. Een hoofdamtenaar van de afdeling woonde de jaarlijkse Pietersberg-conferentie, uitgaande van het Defensie Studie Centrum bij.

Van een inspectie-bezoek te Parijs werd gebruik gemaakt en een hoofdamtenaar de in april j.l. gehouden Nato Industrial Security Conference bij te doen wonen voor het onderwerp Security Education.

Aan een Amerikaans securityteam werd, gedurende een drie-daags bezoek, door de militaire inlichtingendiensten en de B.V.D. een insicht gegeven in de organisatie van en de werkwijze n.b.t. de be-veiliging in Nederland.

Door de afdeling werd een bijeenkomst georganiseerd, mede voor personeel van Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en de mili-taire veiligheidsdiensten, waarbij een Amerikaans security-team een uiteenzetting gaf over de nieuwe opzet van de beveiliging van geru-briceerde defensieopdrachten in de Verenigde Staten.

Ook werd bezoek ontvangen van een Zweeds Security-team en van enkele ambtenaren van de Belgische Veiligheidsdienst, die op hun verzoek werden voorgelicht m.b.t. de werkwijze van de afdeling, in het bijzonder wat de overheidsbeveiliging betreft.

Een medewerker van de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen bracht een werkbezoek aan de Dienst, waarbij o.a. met hem van gedachten werd gewisseld over beveiliging van overheidsinstanties en van daarvoor in aanmerking komende particuliere bedrijven.

De verzochte toegang tot de gegevens, berustende in de politie-registers, voor antecedentenonderzoeken naar personen die toegang moeten hebben tot zeer geheime of geheime gegevens werd nog niet verkregen.

Een medewerker van de afdeling werd benoemd tot secretaris van de door de Minister ingestelde Werkgroep Politieke Antecedenten.

Gebieden van beveiliging.

De jaarlijkse Nato/Weu-inspecties werden uitgevoerd bij de afdeling Verbindingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, bij Hr. Ms. Ambassade te Londen en bij de desbetreffende onderdelen van de Ministeries van Economische Zaken, van Financiën en van Verkeer en Waterstaat.

Bij Hr. Ms. Ambassade te Bonn werd in de verslagperiode, nadat uit een ter plaatse ingesteld onderzoek was gebleken dat daartegenuit beveiligingsvoorziening geen bezwaar bestond, een Cosmic-archief gevestigd.

In de verslagperiode werden wederom enkele bijdragen geleverd m.b.t. in Nato-verband aan de orde gestelde beveiligingsonderwerpen.

De door de Regering afgekendigde personeelstop manifesteerde zich in een vermindering van het aantal aanvragen tot het instellen van een antecedentenonderzoek van de zijde van overheidsinstanties.

Vernomen werd, dat het Nadge-contract gegund wordt aan de Hughes Group waarbij enkele Nederlandse ondernemingen, o.a. op elektronisch gebied, aangesloten zijn.

Beveiligingspraktijk.

Medewerking werd verleend bij de beveiliging van een tweetal in de verslagperiode - resp. te Den Haag en Delft - gehouden internationale (Nato-)conferenties, waarop gerubriceerde onderwerpen werden besproken. O.a. werd aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van clandestiene af luisterapparatuur in de conferentieruimten.

N.a.v. de, vóór de conferentie van de 10 Ministeries van Financiën, in de Trèves-zaal aangetroffen af luisterapparatuur, werd, wegens de toeneming van deze bedreiging, de noodzaak tot het treffen van passende tegengaatregelen nogmaals onder de aandacht van belanghebbenden gebracht.

Inwendige Veiligheid.

In de verslagperiode werd wederom een aantal veiligheidsonderzoeken ingesteld naar bedrijven, welke door het Ministerie van Economische Zaken zijn aangemerkt als zijnde van vitaal belang met het oog op buitengewone omstandigheden.

De in de vorige verslagperiode gememoreerde stilstand in het geven van voorlichting aan a.g.n. vitale bedrijven i.v.m. het opstellen van beveiligings- en bewakingsplannen met het oog op buitengewone omstandigheden, duurde in de verslagperiode voort. Het in het vorige verslag gereleveerde gebrek aan voortgang bij de behandeling van ingediende plannen vernde wederom onderwerp van een bespreking met O.O.en V.

Een hoofdambtenaar van de afdeling heeft als adviseur een tweetal vergaderingen bijgewoond van een in juli j.l., op initiatief van de Territoriale Commandant Zuid-Holland, gevormde werkgroep ter voorbereiding van de beveiliging van de haven van Rotterdam. De besprekingen verkeren nog in een oriënterend stadium.

Door enkele leden van de interdepartementale commissie voor de beveiliging van het omroepbedrijf in buitengewone omstandigheden, onder wie een hoofdambtenaar van de afdeling, werden in de verslagperiode oriënterende besprekingen gevoerd met het hoofd van de NTS. Deze verklaarde zich bereid tot medewerking aan de voorbereiding van aldan noodzakelijke maatregelen.

Het in de vorige verslagperiode door een der waterbedrijven ingediende beveiligings- en bewakingsplan (het eerste van die aard) werd, voorzien van commentaar, deurgezonden aan de Commissie Bescherming Waterbedrijven.

Emigratie.

Het aantal aanvragen i.v.m. emigratie nam in vergelijking met de vorige verslagperiode enigzins toe. Het aantal aanvragen i.v.m. bezoeken aan de Verenigde Staten van N.-Amerika vertoonde een, in de zomermaanden gebruikelijke, aanzienlijke stijging.

Voorlichting en instructie.

Met de beveiligingsambtenaren van de Ministeries en hun plaatsvervangers werd een bezoek gebracht aan de Staatsdrukkerij, waarbij uiteraard in het bijzonder de getroffen beveiligingsmaatregelen de aandacht hadden.

Met de provinciale beveiligingsambtenaren vond een der gebruikelijke periodieke bijeenkomsten plaats.

Een lezing werd georganiseerd t.b.v. de functionarissen van het Directoraat-Generaal van Europese Samenwerking van het Ministerie van Suitenlandse Zaken ter bespreking van de noodzaak van zekere beveiligingsmaatregelen ook in die sector van het Ministerie.

Drie uit te zenden Luchtmacht-attaché's brachten een werkbezoek aan de Dienst, waarbij zij o.a. werden voorgelicht over beveiliging.

De in de vorige verslagperiode aangevangen serie lezingen voor enige tientallen functionarissen, die bij de Overheid of bij beveiligde bedrijven een taak op het gebied van de beveiliging hebben, werd in mei j.l. beëindigd.

Functionarissen van twee beveiligde bedrijven namen deel aan een der periodiek te Parijs gehouden Nato Industrial Security Conferenzen.

N.a.v. een door een der Ministers voorgenomen vakantiereis, waarbij ook een verblijf van enige dagen in een communistisch land in het programma was opgenomen, werden de aan een dergelijk verblijf verbonden veiligheidsrisico's door het hoofd van de afdeling besproken met de plv. Secretaris-Generaal van het betrokken Ministerie.

I.v.m. dienstreizen naar een land achter het IJzeren Gordijn werd aan enkele medewerkers van het K.N.M.I. die over gerubriceerde wetenschap beschikken, alsmede aan de President-Directeur van de Nederlandse Spoorwegen, geëigende voorlichting gegeven.

HD, oktober 1966.

PANORAMA van 1 april 1966 t/m 1 oktober 1966

Afdeling E

Algemeen In de samenstelling en taak van de afdeling is geen wijziging opgetreden

Sectie EJ De werkzaamheden werden normaal voortgezet. Kij het dat niet alle beschikbare informatie kan worden verwerkt door gebrek aan bekwame en betrouwbare vertalers in de Tsjechische, Hongaarse en Roemeense sectoren.

Sectie EO In de afgelopen verslagperiode werden de gebruikelijke opleidingen gegeven, als vermeld in het reglement Opleiding en Examens B.V.D.

Een korte observatiecursus werd gegeven voor eigen personeelsleden, die zonnodig assistentie moeten kunnen verlenen bij het observatiewerk.

Voor een vijftal luchtmacht-attaché's werd een oriënteringsdag gehouden. De in vorige verslagperiode aangevangen lezingencyclus voor Beveiligingsfunctionarissen van overheids- en particuliere instellingen en bedrijven, welke succesvol genoemd kan worden, werd beëindigd.

Buiten het eigenlijke cursusverband werden voor diverse verbindingen en relaties van de Dienst 11 filmvertoningen en lezingen verzorgd. Aan diverse opleidingsinstituten van politie en strijdkrachten werd medewerking als gastdocent verleend.

Van de in april en september gehouden "Heelsum-conferenties" werden de organisatie en de administratie verzorgd.

In april waren aanwezig:

- Commissarissen van Gemeentepolitie, hogere functionarissen van het Korps Rijkspolitie;
- Hoofdinspecteurs en Inspecteurs van Gemeentepolitie en Officieren van het Korps Rijkspolitie, toegevoegd aan de Districtscommandanten.

Aan de conferentie in september namen deel:

- Een aantal Justitie autoriteiten;
- Hoofdinspecteurs en Inspecteurs Korpchef van Gemeentepolitie en
- Beveiligingsfunctionarissen van een aantal Provinciale Griffies.

Ook werden van de in juni gehouden periodieke bijeenkomsten met de belangrijke politieverbindingen de notulen samengesteld. De bibliotheek werd uitgebreid met een elftal boeken en een viertal brochures.

Sectie E IX Ook in de tweede vakature, ontstaan door het overlijden van twee onderzoekingsambtenaren in december 1965, kon worden voorzien. Over de bereidheid van het publiek om medewerking te verlenen aan de werkzaamheden van de sectie valt weinig nieuws te vermelden.

Bij de benadering van informanten uit de kringen van academisch geformden en het beter ontwikkeld publiek moet in toenemende

mate rekening werden gehouden met een kritische instelling ten aanzien van de wijze waarop veiligheidsdiensten zich van hun taak kwijten. In de periode 18 juni tot 16 augustus werd deelgenomen aan de bewaking van de diplomatieke vertegenwoordiging van de Volksrepubliek China.

Sectie E XIII Ook ditmaal kan niet anders dan met voldoening en waardering gesproken worden over de medewerking die werd verkregen van de burgerrij bij het zoeken naar observatiemogelijkheden vanuit woningen e.d.

De verhouding met de politiekorpsen en Grens Veiligheidsdienst van de Kon. Marechaussee is van dien aard dat een vlotte samenwerking en dientengevolge ook goede resultaten gewaarborgd zijn. Gezamenlijke acties met buitenlandse nevendiensten vonden in de verslagperiode niet plaats.

In het vorige overzicht werd reeds gewezen op de groeiende problemen op volgebied. In het kader van de pogingen nieuwe wegen te zoeken om het middel observatie zoveel mogelijk nut te doen afwerpen, werd in de verslagperiode een begin gemaakt met een uitbreiding van de statische observatie.

Naar het zich laat aanzien zal in de toekomst het zwaartepunt wel verlegd moeten worden naar deze statische observatie, echter zonder dat daarbij het dynamisch volgwerk geheel zal verdwijnen. Het streven zal zijn de tegenstander zoveel mogelijk vanuit gebouwen, woningen e.d. te observeren teneinde de dynamische observatie, het eigenlijke volgen, in tijd, plaats en afstand zoveel mogelijk te beperken en in kwaliteit en rendement te laten toenemen.

PANORAMA-bidrag KEB, 1-4-1966 - 1-10-1966.1. Britse veiligheids- en inlichtingendiensten.

Met veiligheids- respectievelijk inlichtingendiensten van de volgende landen werd in deze verslagperiode contact onderhouden: Amerika, Canada, Frankrijk, Duitsland, Engeland, België, Luxemburg, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Oostenrijk, Italië, Spanje, Portugal, Griekenland, Turkije, Zwitserland, Israël, Nieuw-Zeeland en Australië.

AMERIKAInlichtingendienst (CIA).

Op velerlei terrein werd ook in deze verslagperiode de vruchtbare samenwerking met deze organisatie voortgezet. Het hoofd van de CIA-vertegenwoordiging alhier heeft zich intussen snel ingewerkt. Hoofd BVD bracht een bezoek aan Washington, evenals het hoofd van de staf-afdeling SEP. De wisseling van bevelvoering in CIA zal, naar wordt aangenomen, geen verandering brengen in de verhouding tot de BVD.

Ook in deze verslagperiode werd veelvuldig bezoek ontvangen van CIA-functionarissen uit Washington, waarvan mogen worden vermeld het hoofd van het "Office of National Estimates", diens assistent voor Sovjet-aangelegenheden, het hoofd en het plaatsvervangend hoofd van de Directie Europa, en een vooraanstaand specialist op het terrein van de Russische inlichtingendiensten.

De besprekingen waren in het algemeen belangwekkend te noemen. Beide diensten zijn gebaat bij tijdige periodieke gedachtenwisselingen op velerlei terrein, omdat het vanzelfsprekend vrij lang duurt voordat de laatste ontwikkelingen in de vorm van schriftelijke studies tot ons komt.

Veiligheidsdienst (FBI).

De samenwerking met deze dienst is zeer goed te noemen en werd in deze verslagperiode geïntensiveerd. Hoofd BVD zowel als het hoofd van de staf-afdeling SEP bezocht het Hoofdkwartier van het FBI in het kader van hun bezoek aan Washington.

De terreinen waarop met deze dienst wordt samengewerkt zijn divers en bestrijken zowel het communisme als de contra-spionage, terwijl ook op het gebied van antecedentenonderzoeken met een beveiligingsachtergrond wederzijds assistentie wordt verleend. Het hoofd van de Veiligheidsdienst van het FBI betoonde een toenemende belangstelling voor de samenwerking met onze Dienst. De wijze waarop de verbinding door de vertegenwoordiging van het FBI te Bonn wordt onderhouden is uitstekend te noemen.

FRANKRIJKInlichtingendienst (SDECE).

Men is bij deze dienst de gevolgen van de "zaak" nog steeds niet te boven en de sensationele publiciteit - met de nodige onjuiste voorstellingen - doet de dienst natuurlijk geen goed. De indruk wordt verkregen dat een interne reorganisatie tot de mogelijkheden behoort en het is denkbaar dat deze zelfs van hogerhand zal worden opgelegd. Dat de leiding van de SDECE geweten heeft van, laat staan medeplichtig is geweest aan de verdwijning van wordt ook nu niet aangenaam, doch een overtuigend pleidooi in deze zin geeft tegelijkertijd een opening voor de vraag, hoe het dan komt dat de leiding er niets van wist terwijl een ondergeschikte wel op de hoogte was; daarmee is tevens de kwestie van de interne discipline gesteld.

Van de nieuwe chef wordt verwacht dat hij een zeer strikt bewind zal voeren. Hij bracht kort na zijn benoeming een bezoek aan de EVD - het was zijn eerste officiële buitenlandse reis - en de besprekingen droegen een zeer hartelijk karakter.

De vertegenwoordiging van de SDECE alhier maakt even een moeilijke periode door, omdat de verbindingsofficier en dienst assistent beiden kort na elkaar Nederland verlieten, na een uitstekende staat van dienst. De nieuwe verbindingsofficier werkt zich nog in.

De samenwerking op verschillend terrein gaat onverminderd voort.

Veiligheidsdienst (DST).

Ook met deze dienst werd wederom goed samengewerkt. Men stelde een uitgebreide verslaggeving ter beschikking van een door de DST ontdekt Oost-Duits spionage-geval in het Hoofdkwartier van de NAVO.

Toenemende berichtenwisseling werd voorts geconstateerd inzake reizende Chinese delegaties.

WEST-DUITSLANDInlichtingendienst (BND).

De bevredigende samenwerking met deze dienst werd voortgezet. De hoofden van de staf-afdelingen SEP en KEB brachten op uitnodiging van de BND een bezoek aan het Hoofdkwartier, waar een gedachtenwisseling plaatsvond die er op wees dat de kwaliteit van de medewerkers gestegen was en dat daardoor de stof genuanceerder wordt behandeld dan enkele jaren daarvoor. Overigens is deze dienst nog niet uit de moeilijkheden. Hoewel van de nasleep van de affaire " " - het hoofd van de afdeling Sovjet Rusland van de BND, die gedurende een reeks van jaren voor de Sovjet Inlichtingendienst werkte - bij oppervlakkige beschouwing weinig te bespeuren valt, bemerkt men bij intensiever contact dat deze zaak een stagnatie in de werkzaamheden heeft veroorzaakt die op bepaalde terreinen een achteruitgang van jaren betekent. Nog

afgezien van de slagen aan het agentenpotentieel toegebracht, was ook intern een atmosfeer van wantrouwen ontstaan die het werk uitermate heeft bemoeilijkt.

Ten aanzien van de verhouding tussen de BND en andere Duitse diensten (met name het BfV) is nog weinig klaarheid verkregen. Wel is de nieuwe coördinator, minister Krone, bezig met een apparaat te creëren waaronder alle West-Duitse inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn ondergebracht. Men vreest dat deze coördinatie, gezien het traditionele karakter van de Duitse ambtenarij, bevelvoerend van aard zou kunnen zijn.

Met betrekking tot de verbindingsofficier van de BND alhier kan worden gezegd, dat hij zijn taak met voortvarendeheid en tact blijft vervullen.

Ten aanzien van de door de BND verstrekte inlichtingmateriaal dient gezegd, dat deze ook in de afgelopen periode van veelszijdige interesse was.

Veiligheidsdienst (BfV).

De prognose in het vorig verslag over de aflossing van de Vice-President van deze organisatie werd intussen bewaarheid. Met ingang van 1 december 1966 zal Dr. G. Nollau tot Vice-President van het BfV worden aangesteld. Hij vervult tot nu toe de functie van hoofd van de afdeling Links Extremisme, is reeds van de aanvang af bij het BfV werkzaam en geniet op het gebied van kennis van het internationaal communisme een grote reputatie. Hij presideert dit jaar de zittingen van het NATO Special Committee, waarover afzonderlijk wordt gerapporteerd. Dr. Nollau is een seer oude relatie van de BVD en dit is uiteraard een gunstige factor in de samenwerking, hoewel gezegd moet worden dat deze op alle niveaus prettig en efficiënt verloopt. Dit is o.m. naar voren gekomen bij een aantal openhartige besprekingen op verschillende terreinen, w.o. ook het zuiver technische. In de berichtenwisseling zowel als in de besprekingen weerspiegelde zich de goede samenwerking.

ENGELAND

Inlichtingendienst (M.I.6).

De goede verhouding tot deze dienst werd in verslagperiode bestendigd. Hoofd BVD bracht een bezoek aan het Hoofdkwartier van deze Britse dienst. De beide met de leiding van de instructie belaste functionarissen van de BVD brachten een bezoek aan de afdeling Opleiding van M.I.6.

In enige gevallen kwamen ambtenaren uit Londen over voor besprekingen van technische aard.

De liaison-functionaris verricht zijn functie met efficiëntie en tact.

Veiligheidsdienst (M.I.5).

De geprojecteerde telexverbinding met deze dienst kwam eindelijk tot stand en heeft intussen zijn nut reeds bewezen.

- 4 -

Hoofd BVD bracht een bezoek aan M.I.5, waarbij o.m. de security-problematiek van de Europese Gemeenschappen ter sprake kwam, in verband met mogelijke toetreding van Engeland tot de EEG.

De beide bij de BVD met de leiding van de instructie belaste functionarissen brachten ook aan de afdeling Opvoeding van M.I.5 een bezoek.

Het hoofd van de afdeling Contra-subversie van M.I.5 bezoekt de BVD.

Een bezoek van de nieuwe Directeur-Generaal van M.I.5 werd bij het afsluiten der verslagperiode tegemoetgezien.

De goede samenwerking duurt onverminderd voort.

ENGELANDVeiligheidsdienst.

Voor de samenwerking met deze dienst in Beneluxverband wordt verwezen naar het overzicht van de afdeling C. Desernijds worden de pogingen om de dienst te versterken onvermoeid voortgezet.

Het door ernstige ziekte uitgeschakelde hoofd van deze dienst is inmiddels hersteld.

In het kader van de preventieve beveiliging - een braak liggend terrein bij deze dienst - werden besprekingen gevoerd met het hoofd van de afdeling Beveiliging van de BVD.

Het verkeer met deze dienst blijft intensief, met gebruikmaking van verschillende kanalen (post, telex, bezoeken).

Inlichtingsdienst.

Voor deze dienst, die ook met de militaire veiligheid en die in het particuliere is belast, worden regelmatig beveiligingsonderzoeken verricht.

LUXEMBURGVeiligheidsdienst.

Ook voor de samenwerking met deze dienst in Beneluxverband wordt verwezen naar het overzicht van de afdeling C.

De goede, intensieve samenwerking met deze dienst duurt overigens in een zeer vriendschappelijke verhouding onverminderd voort.

ITALIËMilitaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (SIFAR).

Het hoofd van deze dienst werd ontslagen in verband met interne Italiaanse bestuursgeschillen. Dit is te betreuren omdat hij als ex-chef van de afdeling Contra-spionage een open oog had voor de samenwerking met veiligheidsdiensten. Met zijn opvolger werd in de praktijk nog niet gewerkt. Wel bleek echter dat de overdracht van enkele op Nederland betrekking hebbende onderzoeken niet zorgvuldig of in het geheel niet was geschied, zodat hieromtrent stappen worden ondernomen.

Het hoofd van de Technische afdeling en een deskundige van de BVD brachten een bezoek aan de SIFAR. De resultaten hiervan waren zodanig dat een intensieve samenwerking op technisch terrein kan worden verwacht.

Civiele Veiligheidsdienst (DAR).

Evenals in de vorige verslagperiode, valt over de samenwerking met deze verbinding weinig te vermelden. De samenwerking met deze dienst is minder intensief geworden, sinds de BVD in rechtstreekse relatie trad met de SIFAR. Voordien nam de DAR n.l. de SIFAR-aspecten mede voor zijn rekening, zonder evenwel de contra-spionage tot eigenlijke taak te hebben.

DEENMARKEN

Veiligheidsdienst.

Het nieuwe hoofd van deze dienst en een zijner plaatsvervangers bezochten de BVD. De samenwerking met de Deense dienst kenmerkt zich door zeer snelle beantwoording van Nederlandse vragen.

ZWEDEN

Veiligheidsdienst.

Een groep Zweedse experts op het terrein van de preventieve beveiliging bezocht de BVD. Eén daarvan behoorde tot de Zweedse Veiligheidsdienst, zodat de gelegenheid zich voordeed voor een interessante gedachtenwisseling met de afdeling Beveiliging van de BVD.

De samenwerking met deze dienst blijft openhartiger van karakter dan onder het vorige hoofd.

NOORWEGEN

Veiligheidsdienst.

Zoals reeds in het verslag over de najaarszitting van het NATO Special Committee vermeld, werd het hoofd van de Noorse Dienst ontslagen (en tot politie-president te Bergen benoemd) als gevolg van de bekende zaak " " die zich afspeelde in de Noorse inlichtingendienst. De BVD verliest in de ontslagen functionaris een bijzonder hartelijke bondgenoot. Zijn opvolger is tot nu toe niet bekend.

ZWITSERLAND

Veiligheidsdienst.

Het hoofd van de staf-afdeling SBP bracht een bezoek aan deze nevendienst in verband met Chinese aangelegenheden, als gevolg van de leidende rol die de Chinese Ambassade te Bern vervult op het terrein van het Chinese inlichtingenwerk in Europa.

Het belang van de samenwerking met deze Dienst stijgt nog steeds, als gevolg van de in het vorig verslag reeds gesignaleerde openhartigheid van de Zwitserse dienst. Het

lijkt zelfs gewenst om het berichtenverkeer door een telex-verbinding te vergemakkelijken.

Het aangekondigde bezoek van het hoofd van deze dienst - een bijzonderheid - moest worden uitgesteld.

GRIEKENLAND

Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Behalve dat met veldoening kan worden geconstateerd, dat de chef van deze dienst die een uitstekende reputatie geniet nog steeds in functie is, valt over de verhouding tot deze dienst niets te vermelden.

TURKIJE

Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Het contact met deze dienst is momenteel evenmin van intensief karakter. De verhouding is goed.

ISRAËL

Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Het door deze dienst verstrekte politieke materiaal heeft hoofdzakelijk betrekking op het Midden-Oosten en is dus slechts voor zover dit over subversieve activiteiten gaat, als achtergrondkennis van belang.

Veel het overige wordt, wanneer zich in Israël een spionage-geval afspeelt, hierover zeer uitgebreid en deskundig gerapporteerd. Ook over Sovjet Blok diplomaten worden uitvoerige inlichtingen verstrekt. In voorkomende gevallen wordt aan de dienst bijstand verleend, zoals in deze verslagperiode op het terrein van de documentalistische techniek.

CANADA

Veiligheidsdienst.

De in het vorig verslag vermelde enquête-activiteit door hiervoor aangewezen "Royal Commissions" is nu voor twee-derde achter de rug, met een voortreffelijk resultaat voor de Canadese dienst. Ten aanzien van de derde commissie die nog loopt en die overigens de moeilijkste zal zijn, heeft men eveneens goede verwachtingen.

Hoofd BVD bezoekt ter gelegenheid van zijn bezoek aan Noord-Amerika ook de Canadese dienst.

De verbindingsofficier van deze organisatie die, vanuit Londen o.a. met Nederland verondersteld werd contact te houden, werd inmiddels afgelest. Hij was de enige smet in een overigens vlekkeloze verhouding, daar hij zijn plichten als liaison bestendig verwaarloosde, naar vermoed werd omdat hij van de geografische ligging van Nederland slechts een globale voorstelling had.

De door deze dienst verstrekte inlichtingen waren in deze verslagperiode niet minder belangwekkend dan in de vorige.

AUSTRALIËVeiligheidsdienst.

De verhouding tot deze dienst blijft zeer goed.
De verbindingsofficier te Den Haag werd onlangs vervangen.

Belangwekkende rapporten werden ontvangen over het recente CPSU-congres.

Voor het overige heeft de samenwerking een routinekarakter.

NIEUW-ZEELANDVeiligheidsdienst.

Geen bijzonderheden.

2. Binnenlandse nevendiensten.BID

In deze verslagperiode is het beeld identiek, d.w.s. geen goede verhouding in de top, doch wel een goede verhouding op werkniveau, die zich echter niet verder kan uitstrekken dan tot routinewerkzaamheden.

MID

De verhouding tot deze dienst bleef ook in deze verslagperiode zeer goed. Met het hoofd van de veiligheidsafdeling werden besprekingen gevoerd in verband met een gedachte van de Minister van Defensie om tot vereenvoudiging van werkzaamheden over te gaan. De wijze waarop genoemde Minister zich voorstelde dit te doen was echter niet in overeenstemming met de verantwoordelijkheid der respectievelijke diensten. Het plan is niet verwezenlijkt.

LuID

Het hoofd van de LuID werd afgelest door een functionaris die in een vroegere periode reeds als plaatsvervangend hoofd was opgetreden en in die hoedanigheid een gunstige indruk had gemaakt. De verhouding is ook overigens goed.

MARID

Geen bijzonderheden. Verhouding goed.

PANORAMA periode 1-4-1966 - 1-10-1966.DIVERSEN1. Politieke informatie

De stafafdeling SEP heeft ook de afgelopen periode bijgedragen tot de coördinatie in de Dienst van de verwerking van gegevens betreffende het internationale communisme.

In weekoverzichten, die intern en beperkt extern worden gedistribueerd, werd daaromtrent gerapporteerd. In het bijzonder werd aandacht besteed aan de ontwikkelingen in China, Albanië en Joegoslavië.

2. Geschiedschriving

Er werd goede voortgang gemaakt met de uitvoering van de opdracht: de beschrijving van de geschiedenis van de inlichtingendiensten in Nederland. Het is bijzonder moeilijk, materiaal te verkrijgen t.a.v. de periode vóór 1940, omdat in de oorlogsdagen van dat jaar het gehele archief van GSJ is vernietigd. Enige nuttige wetenschap over deze periode werd opgedaan in gesprekken met vroegere medewerkers van GSJ.

Aan de hand van de verslagen van de Parlementaire Enquêtecommissie werd een overzicht samengesteld omtrent de Centrale Inlichtingendienst in Londen (1940 - 1942) en over het eveneens aldaar gevestigde Bureau Inlichtingen (1942 - 1945).

Verder kwamen rapporten tot stand over het Bureau Nationale Veiligheid en de Centrale Veiligheidsdienst.

3. Kamercommissie

In de zitting van de Tweede Kamer van 22-9-1966 (Handelingen 50) werd besloten tot instelling van een "Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten", die in de plaats is getreden van de vroegere Vaste Commissie voor de BVD. Conform de gemaakte afspraken werden daarvoor de bevoegdheden van de Commissie uitgebreid tot de drie militaire diensten en de BID. In de afgelopen periode vond geen bijeenkomst van de Commissie plaats. In een informele ontmoeting met de Commissie, waaromtrent werd gerapporteerd, werd vanwege de Dienst informatie gegeven t.a.v. de kwestie van het in enige Kamercommissies wederom toelaten van communisten.

Een zestal verzoekschriften, vanwege de Kamercommissie in behandeling gegeven, werd afgedaan.

4. Vergaderingen met de Procureurs-Generaal, fgd. Directeuren van Politie

Door H.BVD werd de in deze periode gehouden bijeenkomst bijgewoond. Naast de gebruikelijke informatie en

discussie over het rechts- en linksextremisme werd in deze bijeenkomst aandacht gewijd aan het spionage-geval .

Op 20 en 21 september werd in Heelsum een conferentie gehouden met de Procureurs-Generaal, enige Officieren van Justitie te Den Haag en Rotterdam, en de Secretaris-Generaal van Justitie met een zijner adviseurs. Hier werden de speciaal in de zaak ondervonden moeilijkheden betreffende het vooronderzoek zowel als het materiële strafrecht uitvoerig besproken, met naar voorkomt nuttig resultaat.

5. Werkgroep Telefoongeheim

Dese werkgroep, waarin een hoofdambtenaar van de Dienst zitting had, sloot zijn werkzaamheden af met de opstelling van een ontwerp van wet, nadere regels ter bescherming van het Telefoongeheim, en daarbij behorende Memorie van Toelichting. Het vermelde wetsontwerp werd d.d. 31-10-1966 aan de Tweede Kamer aangeboden.

6. Werkgroep Persoonlijke Levenssfeer

Door H.BVD en een medewerker van het Kabinet die in deze werkgroep zitting hebben, werd deelgenomen aan de vergaderingen.

7. Commissie Raschade

In verband met de werkzaamheden van deze Commissie werd in overleg met de Secretarissen-Generaal van Justitie en Binnenlandse Zaken en de Directeur-Generaal van Openbare Orde en Veiligheid een gedragslijn bepaald voor het geval deze Commissie aanleiding mocht vinden insage van stukken afkomstig van de BVD te verlangen. De hiervoor in aanmerking komende autoriteiten werden hieromtrent door H.BVD geïnformeerd.

8. C.V.I.M.

Conform de in het vorige PANORAMA geuite verwachting, neemt de betekenis van de samenkomsten in dit comité af, hetgeen veroorzaakt wordt door het stopzetten van de periodieke rapportage aan de Regering.

BIJDRAGE ACD VOOR PANORAMA OVER HET TIJDVAK 1.4.1966 t/m 30.9.1966

ALGEMEEN

In de verslagperiode werd door de Dienstleiding als uitkomst van enkele gedachtenwisselingen duidelijk gesteld dat het hoofd van de afdeling ACD in beginsel verantwoordelijk is voor de gang van zaken op documentair en administratief gebied in de gehele Dienst. Het wnd. MACD zal worden aangewezen als degene die namens het afdelinghoofd op dit gebied coördinerend zal optreden.

PERSONNEL

In verband met bestaande en binnenkort te verwachten vacatures werd besloten tot het voeren van een tweetal wervingacties. Met de eerste wordt beoogd de naslagcapaciteit van de centrale cartotheek op het vereiste peil te handhaven. Door middel van de tweede zal worden getracht enkele krachten met een middelbare opleiding aan te trekken, die - na een gedegen theoretische en praktische scholing - evenals een gering aantal reeds in dienst zijnde medewerkers in aanmerking zullen komen voor leidinggevende administratieve functies.

STUDIËRESULTATEN

Een medewerkster bij de sectie Pers en Bibliotheek verwierf een bibliotheekdiploma, terwijl een medewerkster van de sectie Agenda in het bezit kwam van het diploma Archiefversorging I.

WERKZAAMHEDEN

Centrale cartotheek

Met is gebleken dat de centrale cartotheek, die primair moet worden gezien als een ingang via de persoonsnaam op de stukken, zou kunnen worden uitgedund, wat de overzichtelijkheid van het systeem ten goede zou komen evenals de trefzekerheid van de naslag. Tenslotte zo zorgvuldig mogelijk te werk te gaan is een voorstel voor een eerste voorsichtige aanpak van de sanering opgesteld en aan enkele afdelingshoofden ter beoordeling voorgelegd.

Mechanische administratie

Aan het einde van de verslagperiode was de verbouwing van de ruimte in het souterrain, die ter beschikking zal worden gesteld van de sectie Mechanische Administratie, bijna voltooid.

Met Amsterdamse en Haagse politiefunctionarissen werd van gedachten gewisseld over computertoepassingen voor de herkenningdienst.

De Amerikaanse susterdienst heeft MACD uitgenodigd voor een bezoek dat onder meer oriëntatiemogelijkheden zal bieden op het terrein van computertoepassingen voor veiligheids- en inlichtingendiensten.

Beloonid idee

Een idee met betrekking tot de toepassing van microfilm bij de postbehandeling leverde het wnd. MACD de morele voldoening op van een erkenning, waaraan tevens een beloning was verbonden ten bedrage van f 250,-- , ter beschikking gesteld door de Ideeëncommissie.

oktober 1966

MACD/8

In dienst zijn getreden 9 mannelijke medewerkers, t.w.: 1 tolk-vertaler, 1 onderzoekingsambtenaar, 2 stagiaires, 1 adm. kracht, 1 technisch-assistent, 1 naslagkracht en 2 beveiligingsbeambten.

Tegenover het vertrek van 19 vrouwelijke personeelsleden konden 11 nieuwe medewerkers worden aangetrokken (w.o. 1 halve dagen kracht) t.w.:

4 adm. krachten, 1 naslagkracht en 6 typistes.

Momenteel zijn in totaal 28 personeelsleden in dienst met een gedeeltelijke dagtaak, namelijk 3 mannen en 25 vrouwen (allen gehuwd).

Van de in totaal 20 in dienst getreden personen zijn er 15 aangetrokken door bemiddeling van reeds in dienst zijnd personeel, 3 via advertenties in diverse dagbladen en 2 door persoonlijke aanmelding.

In totaal zijn in deze verslagperiode 3 advertenties geplaatst voor het werven van personeel, nl.: 1 voor koeriers- en bodediensten (ontvangen sollicitaties 38); 1 voor serveerster (23); 1 voor mnl. en vr. adm. en naslagkrachten (11).

In de loop van de verslagperiode zijn 6 hoofd-, 32 middelbare en 23 lagere ambtenaren bevorderd, in hoofdzaak nog betrekking hebbende op de jaarvoorstellen voor 1966.

Aan de 3 vervoersbeambten, waarvan de schadegevallen over het 2e halfjaar 1965, zoals in de vorige verslagperiode is vermeld, nog in behandeling waren, is alsnog de premie voor schadevrij-rijden toegekend.

Over het 1e halfjaar 1966 hebben van de 22 vervoersbeambten er 17 de premie voor schadevrij-rijden ontvangen.

5 Personeelsleden (1 hoofd- en 4 middelbare ambtenaren) genieten op medische gronden een vergoeding voor het gebruik van hun eigen personenauto voor het voor hun dienstuitoefening noodzakelijke vervoer binnen de standplaats.

Aan 58 personeelsleden kon de gebruikelijke gratificatie worden toegekend wegens het gedurende het tijdvak september 1965 tot en met juni 1966 met gunstig resultaat deelnemen aan een cursus binnen het kader van de bedrijfszelfbescherming.

Het aantal gemelde ongevallen (van niet ernstige aard) bedroeg 3. Deze zijn alle door de SVB als dienstongeval aangemerkt.

In de verslagperiode zijn 3 personen (t.w. 1 hoofd- en 2 middelbare ambtenaren) in aanmerking gebracht voor een tegemoetkoming als bedoeld in de 5%-ziektekosten regeling. Aan 16 personen (nl. 3 hoofd-, 12 middelbare ambtenaren en 1 lagere ambtenaar) is een gratificatie wegens ambtsjubileum toegekend.

In de verslagperiode werd ontvangen een ontwerpwijziging toelageregeling ploegen- en onregelmatige dienst. Nagegaan wordt welke consequenties deze regeling heeft t.a.v. de thans voor bepaalde categorieën van personeel van deze Dienst geldende regelingen. E.e.a. zal in de C.v.O. punt van bespreking moeten vormen. Thans ontvangen 21 beveiligingsbeambten ploegentoeslag. Verwacht wordt dat onder de nieuwe regeling nog ruim 130 buitendienstambtenaren, ruim 20 technisch assistenten en mogelijk nog 22 vervoersbeambten voor onregelmatigheidstoeslag in aanmerking zullen komen.

Commissie van Overleg:

Informele gedachtenwisselingen met vertegenwoordigers van de ambtenaren in de Commissie van Overleg vonden in de verslagperiode meerdere malen plaats, voor een formele vergadering kwam de Commissie eenmaal bijeen.

In al deze gevallen waren onderwerp van beschouwing en bespreking het voor de Dienst in te voeren functioneel leeftijdsontslag en de daaruit voor het personeel voortvloeiende consequenties.

Ook nu weer stent het tot voldoening te kunnen opmerken, dat het contact tussen dienstleiding en ambtenaren zonder uitzondering plaats had in de prettigst denkbare sfeer en weer het zijne bijdroeg tot een zo ruim mogelijk wederzijds begrip.

Personeelszorg en Organisatie:

Ontvangen werden de Ministeriële Beschikkingen waarbij formeel gestalte werd gegeven aan de uitvoeringsvoorschriften van het Beoordelingsvoorschrift burgerlijk rijkspersoneel. De reeds in de praktijk bij de personeelsbeoordeling aangewezen bevoegde gezagsinstanties werden hiermede gelegaliseerd.

Hoewel de personeelsbeoordeling voortdurend voortgang had, lag het aantal afgewerkte beoordelingen nog niet op het noodzakelijke peil. Belemmerende omstandigheden waren een nog niet volwaardige bezetting van de sectie en een toenemend aandeel in de werkzaamheden op het terrein van de organisatie en het personeelsbeleid. Ook worden de sectie een aanzienlijk aantal onderzoeken naar functiewaarden opgedragen, hetgeen bij het speciale karakter van de veelal unieke functies, welke de Dienst vertoont, veelal tot arbeidsintensieve onderzoeken noodsaakt.

De in 1965 aan de sectie toegevoegde beoordelingsadviseur heeft zijn theoretische voorbereiding afgesloten en begint reeds in de "productie" bij te dragen.

Naast personeelsbeoordeling, functie-onderzoek en -waardering vroegen een verscheidenheid van onderwerpen op het gebied van organisatie, bevorderingscriteria, formatie, opleiding, ideeëncommissie en sociaal fonds de aandacht.

Evenals in de vorige verslagperiode werd ook in het afgelopen halfjaar assistentie verleend aan de sectie personeelsbeheer i.v.m. de krappe bezetting van die sectie.

Sociaal Fonds:

Het bestuur van het Sociaal Fonds vergaderde tussen 1 april en 1 oktober jl. tweemaal. In deze bijeenkomsten werden in het geheel zes gevallen van verzoeken om steun afgehandeld.

Daarmede was in totaal een bedrag van f 2.390,-- gemoed, waarvan f 1.000,-- in de vorm van giften.

Het aantal contribuanten vertoonde sedert 1 april 1966 enige daling waardeur het zich per 1 oktober jl. op het niveau van 506 bevond.

Opgemerkt wordt nog dat het sedert de oprichtingsdatum (26 juli 1962) optredende bestuur, onlangs op één enkele mutatie na ongewijsd zijn derde zittingsperiode aanving.

Maatschappelijk Werk:

De maatschappelijk werkster is reeds geruime tijd verhinderd wegens ziekte haar werkzaamheden te verrichten. Het laat zich momenteel aanzien, dat zij deze binnen afzienbare tijd ook niet zal kunnen hervatten.

PANORAMA PERIODE

1-4-1966 / 31-10-1966

Bureau Financiën en Inwendige Dienst.

Foto- en Repre-
grafie

Door de chef van de sectie Foto- en Reprografie, de heer
, werd in september jl. een kort bezoek gebracht aan de
susterdienst in Italië.

De gedachtenwisseling tijdens dit korte bezoek over foto-
grafische en chemische problemen en over gebouwd technische
deed de gedachte rijzen, dat een meer intensieve kennismaking
over en weer zeer nuttig zou zijn.

In verband hiermede wordt overwogen de chef van deze sec-
tie begin 1967 opnieuw naar Italië te doen gaan en dan voor
een bezoek van ± 10 dagen.

In oktober werd door de heer oek een bezoek ge-
bracht aan de Fotekina te Keulen.

In de loop van de verslagperiode werd een aanvang gemaakt
met de uitrusting van enkele observatiepunten met doelmatige
foto- en filmapparatuur.

De taak van de sectie Foto- en Reprografie ondergaat geleidelijk
enige uitbreiding. Naast de fotografische, de reprografische
en de cinemato-grafische aspecten wordt steeds meer een beroep
op deze sectie gedaan ter zake van chemische aspecten en con-
spiratieve technieken.

Kuisvesting

In het souterrain werd door bemiddeling van de Rijkge-
bouwendienst een ruimte ingericht voor de Mechanische admini-
stratie. In deze werkruimte zijn de nodige voorzieningen ge-
troffen voor een zedelijke klimaatregeling, dat penskaarten en
apparatuur aldaar zonder bezwaar kunnen worden opgeslagen e.g.
gebruikt.

Na langdurig aandringen is de eigenaar van het hoofdge-
bouw er in april jl. toe overgegaan de balustrade en de
muren van het gebouw te repareren. Het blijkt dat grote delen
van de balustrade geheel moeten worden vervangen en dat ook
delen van de muren moeten worden uitgehakt en moeten worden
vervangen.

De aannemer is hiermede thans ± 6 maanden bezig terwijl
het zich laat aanzien, dat de werkzaamheden nog wel een maand
sullen vergen.

Waarschijnlijk ten gevolge van deze werkzaamheden zijn
ernstige lekkages ontstaan op de 3e etage. Met de reparatie
hiervan, waarmede eind november 1966 zal worden aangevangen
sullen wellicht ook wel enige maanden zijn geneeid.

Het woonhuisje, gelegen boven het garagecomplex aan de
Joh. van Oldenbarneveltlaan, dat op 25 februari 1966 door de
Rijkgebouwendienst aan onze Dienst ter beschikking werd ge-
steld, is, na te zijn ingericht, overgedragen aan de afdeling
TD en is in gebruik als researchruimte.

Vervoer

Met de voorgenomen inkrimping van het aantal vervoersbeambten wordt goede voortgang gemaakt. Op 1 oktober jl. werd een vervoersbeambte onder teekening van wachtgeld ontalagen. Op 1 december a.s. zal opnieuw een vervoersbeambte met wachtgeld vertrekken terwijl een derde vervoersbeambte met ingang van 1 november 1966 naar een ander dienstonderdeel werd overgeplaatst en, na omscholing, met een andere taak zal worden belast.

Het aantal vervoersbeambten, dat begin 1965 nog 27 bedroeg is rekening houdende met het vorenstaande teruggebracht tot 18.

Aan één contactambtenaar werd in verband met zijn overplaatsing naar een standplaats in Noord-Holland machtiging verleend voor diensttreinen gebruik te maken van de eigen auto.

Pensioen- regeling

De rente-vergoeding op de door het personeel gespaarde bedragen is m.i.v. 1 augustus 1966 verhoogd van 3 tot 3½%.

Administratie

De administratie van het kantine-bedrijf, die steeds werd gevoerd door een door de Personeelsvereniging e.g. kantine-commissie betaalde kracht is m.i.v. juli 1966 overgebracht naar de Comptabiliteit.

Aanleiding hiertoe was het feit, dat er een grote achterstand was ontstaan terwijl het de kantine-commissie niet gelukte een andere meer geschikte administrateur in de Dienst te vinden, die deze administratie in de eigen tijd wilde voeren.

Bij schrijven van 9 juli 1966 werd door de Algemene Rekenkamer décharge verleend voor het jaar 1964.

In de loop van 1966 zijn enkele voorschriften gepubliceerd die de administratie voor grote problemen plaatsen.

Zo werd bij Stblid 28 d.d. 14 januari 1966 e.m. een regeling gegeven tot vergoeding van s.g. verscheven diensten. Deze regeling is in de praktijk nagenoeg onuitvoerbaar en wordt te onzent nog niet toegepast. Voor zover bekend bestaan ook bij verschillende andere departementen zo grote bezwaren tegen deze regeling dat van uitvoering nog weinig of niets is gekomen.

Tijdens vergaderingen welke aan de publicatie vooraf gingen en welke werden belegd door O.P.Z. zijn van vele kanten ernstige bezwaren tegen deze regeling ter tafel gebracht.

Het is naar desernijdsme mening bevreemdend dat een dergelijk voorschrift desondanks ongewijzigd wordt gepubliceerd.

Een ander voorschrift, dat de administratie te onzent veel hoofdbrekens kost is de gewijzigde vergoeding voor onregelmatige diensten (art. 22a BBRA).

De vraag rijst of en in hoeverre de ontwerpen e.g. samenstellers van dergelijke regelingen zich wel realiseren dat uitvoering van deze regelingen geer veel administratieve arbeid veroorzaakt.